

Türkiye Diyanet Vakfı

Ocak - Şubat - Mart 2011 • Sayı: 104

HABER BÜLTENİ

**Zekat Yardımlarınız
Pakistanlı
Afetzedelere
Ulaştırılıyor...**

ETKİNLİK

Türkiye
Diyanet Vakfı
Mevlid Programı

ÖDÜL

Vakfımız
Yayımlarına
Yeni Bir Ödül

MAKALE

Kur'an
ve
Ekonomi

3 BAŞKANDAN**4 NOT DEFTERİNDEN****5 FAALİYET**

Zekat Yardımlarınız
Pakistanlı Afetzedelere
Ulaştırılıyor

13 ETKİNLİK

Türkiye Diyanet Vakfı
Mevlid Programı

21 ATAMA

Vakfımız
Genel Müdür Yardımcılığına
İsmail Palakoğlu Atandı

22 ZİYARETLER

ÇİN - Sincan Uygur Özerk Bölgesi
Din Görevlileri

24 ÖDÜL

Vakfımız Yayınlarına
Yeni Bir Ödül

26 MAKALE

Kur'an ve Ekonomi

29 HABER

Hacı Bayram Camii
Mevlid Kandilinde
İbadete Açıldı...

34 İSAM'DAN HABERLER**38 ÖNEMLİ ŞAHSİYETLER**

Ahmet Hamdi AKSEKİ
(1887-1951)

40 ŞUBELERİMİZ

Evliyalar Diyarı
Bitlis

44 BİR AYET**45 BİR HADİS****46 SAĞLIK KÖŞESİ**

Grip Salgınları

48 YENİ YAYINLARIMIZ

**Türkiye Diyanet Vakfı Adına
Sahibi**

Süleyman Necati AKÇEŞME
Genel Müdür

**Yayın Koordinatörü ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**

Arif MALKOÇ
Personel ve İdari İşler Müdürü

Yayına Hazırlayanlar

Yüksel SEZGİN
Mehmet Şükrü EROĞLU

Görsel İletişim

Mehmet ÖZTÜRK

Adres

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B

06640 Kocatepe - Ankara

Tel : (0.312) 417 12 35

Faks : (0.312) 417 12 45

İnternet Adresi • E-Posta

www.diyantevakfi.org.tr

tdv@diyanetvakfi.org.tr

**Yayımlanan makalelerin
sorumluluğu yazarlarına aittir.**

Para ile satılmaz.

Baskı

TDV YAY. MAT. ve TİC. İŞL.

Alinteri Bulvarı

1256. Sokak No: 11

Ostim - Yenimahalle / ANKARA

Tel : (0.312) 354 91 31

Faks : (0.312) 354 91 32

Din gönüllüsü ve gönül dili

Rahman ve Rahim Olan Allah'ın adıyla

"...(Güzel bir söz) kökü sağlam, dalları göğe yükselen bir ağaç gibidir. Bu ağaç, Rabbinin izniyle her zaman meyvesini verir... Kötü bir sözün durumu da; yerden koparılmış, ayakta durma imkânı olmayan kötü bir ağacın durumu gibidir." (İbrahim, 24-25.)

Söz söylemek, konuşmak, anlamlı bir şekilde kendisini ifade etmek canlılar arasında insana özgü bir haslettir. Söz, bir manayı, bir hakikati, bir hikmeti sesle, nefesle, avaz ile âleme bırakmaktır. Sesi, nefesi ve avazı bizlere bahşeden Yüce Rabbimizdir. O, hem sözü yarattı, hem insana söz söylemeyi öğretti. (Rahman, 4.) Nitekim manayı ve hakikati ifade etsin diye "Âdem'e esmayı öğreten O'dur." (Bakara, 31.)

İlahî öğretilerin bize anlattığı bir mana ve hakikat dünyası vardır. Aslında bütün sözler ve diller bu mana ve hakikati ifade etmek için kullandığımız bir araçtır. Sözde aranması gereken ilk husus, onun doğru, anlamlı ve faydalı olmasıdır. Sözlerin en güzeli olan Kelâm-ı Kadim'de, hiçbir karşılığı olmayan söz, boş, beyhude ve anlamsız söz manalarına gelen 'lağv' kavramı ile ifade edilerek, müminlerin bu tür sözlerden uzak durduklarından bahsedilir. (Furkan, 72.) İkinci olarak sözün hakka ve hakikate yaraşır bir güzellikte olması da gerekir. Zira sözün güzel olması, onu laf ve lakırdıdan ayıran temel bir vasıftır.

Bugün kitle iletişim araçlarının yaygınlık kazandığı bir dönemde yaşamaktayız. Ancak üzülererek ifade edelim ki, kitle iletişimi arttıkça bir taraftan bireyler arası iletişim azalmakta ve adeta tüm insanlığı bir dil ve üslup sorunu sarmakta; diğer taraftan üslup ve beyanlar gönül dünyalarını kirleten bir hal almaktadır. İşaret ettiğimiz bu sorun, mana, hikmet ve hakikat dünyamız ile hikmeti ve hakikati ifade edecek bilgi donanımımızın zayıflamasından; dilimizin ikrarı ile kalbimizin sadakati arasına perdeler girmesinden; çağın getirdiği fikri sorunları çözmede ve hakikati ifade etmedeki aciziyetimizin dilimize yansımalarından kaynaklanmaktadır.

İletişim, sadece söz ve dille yapılan bir iş değil, aynı zamanda gönülle, kalple, yürekle yapılan bir eylemdir. Ama ne yazık ki, bugün insanlık âlemi olarak gönül dilini kaybetmiş bulunuyoruz. Oysaki bütün insanlığın yüksek bir gönül diline ihtiyacı vardır. Bunun için öncelikle, Allah'a imanın kişinin bütün hayatını kuşatması ve bu sayede gönül dünyasında Yaratıcısına derin bir sevgiyle bağlanması gerekmektedir. Ancak böyle bir iman sahibi, gönül dilini yakalayarak yüce gayelerin ve engin düşüncelerin insanı olabilir. Nitekim "Güzel söz sadakadır." (Buhari, Cihad, 128.) buyuran Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) gönüllere hitap etmenin en büyük öğreticisi olmuştur. O, Kur'an-ı Kerim'de çerçevesi çizilen dosdoğru, güzel, sağlam, belîğ ve hikmetli sözün gönül dilinden nasıl ifade edileceğini bizlere göstermiş ve bütün zamanlar için örnek bir toplumun oluşmasına rahmet vesilesi olmuştur.

Böylesine anlamlı bir mirası tevarüs eden Müslümanlar, başlangıcından itibaren dünyaya hayat veren bir medeniyet inşa etmişlerdir. Bu medeniyet, Atlas Okyanusu'ndan Çin Seddi'ne kadar geniş bir coğrafyada her İslam toprağını yeşerten ve günümüzde de yol göstericiliğine devam eden nice Gönül Sultanları çıkarmıştır. Nitekim Yunus Emre'yi gönül

Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ

Diyanet İşleri Başkanı ve
TDV Mütevelli Heyeti Başkanı

mimarlarımızdan yapan, "Yaratılanı se-verim Yaradan'dan ötürü" diyerek 'sen ve ben' dilini literatüründen çıkarması ve gönül diliyle insanlığa hitap etmesidir. "Aynı gönül paylaşmak, aynı dili paylaşmaktan yeğdir" diyen Mevlana'yı diller üstü kılan ve onu evrenselleştiren de, yine dilini gönlüne, gönlünü diline bağlamasıdır.

İslam'ın hikmet ve hakikat dünyasını insanlığa anlatmakla mükellef olan her Müslüman, hikmeti ve hakikati bu çağın insanına, istikbalin gençliğine ulaştıracak bir dil ve üslup bulmak zorundadır. Bununla yaldızlı sözleri (zuhufe'l-kavl), büyümlü cümleleri kastetmiyorum. İnaniyorum ki her zaman ve mekânda hikmet ve hakikati en açık ve yalın şekliyle anlatacak bir hal ve gönül dili daima mevcuttur. Bu bazen beden dilinin küçük unsurunda, bazen hikmetli bir susmada, bazen ibretli bir bakışta, bazen de mütevazı bir edada kendini gösterir.

İslam'ın yüce hakikatlerini insanlığa anlatmak gibi ulvi bir görevi ifa eden din gönüllüleri olarak bizler, değişen ve gelişen şartları da dikkate alarak dilimizi ve üslubumuzu yeniden gözden geçirmeli, gönül dilini de ihmal etmeyen bir anlayışla hizmetlerimizi yürütmeliyiz. Zira sözün maksada ulaşmada değerini yitirdiği ve mana yüklü olmayan ilişkilerin egemen olduğu günümüzde, zengin ve engin gönül gele-neğimize ve onun eşsiz üslubuna daha çok ihtiyacımız var.

TDV

Süleyman Necati AKÇEŞME
Genel Müdür

*D*eğerli dostlar, malumunuz sosyal yardımlaşma ve dayanışma; toplumdaki her bir ferdin, kendi üzerinde, topluma karşı yerine getirilmesi gerekli olan bir takım görev ve sorumluluklarının olduğunu bilmesi, hissetmesi ve bu uğurda üzerine düşen görevi yapması demektir.

İnsanların fitraten birbirine muhtaç olmaları; karşılıklı olarak yardımlaşmaları zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır. Yardımlaşma, toplum halinde yaşamının doğal bir sonucudur. Hem başkaları ile yaşamak, hem de yardıma ihtiyaç duymamak imkânsızdır. Bunun için İslamiyet yardımlaşmayı, bütün maddi ve manevi hayatımızı kapsayacak şekilde en geniş sınırları ile ele almış ve dini-ahlaki bir görev olarak vazetmiştir. İyilik ve hayırda yarışmak, Allah yolunda harcamada bulunmak ve toplumdaki kimsesiz, fakir ve düşkünlere yardım elini uzatmak, Kur'an-ı Kerim'in çokça üzerinde durup teşvik ettiği hususlardandır. Bir çok ayet ve hadis, insan için kalıcı olanın, bu tür hayır ve yatırımlar olduğunu bildirmektedir.

Eşref-i mahlukat olarak yaratılmış olan insanların belli kurallar içinde yaşamaları gerekmektedir. Bu kuralların en

önemlisi yardımlaşma ve dayanışma duygularının diri tutulmasıdır. Bunu gerçekleştirebilmek için de; Kur'an'ın ve Sevgili Peygamberimizin getirdiği, insanların birbirlerinin ihtiyaçlarını giderme noktasında ortaya koydukları yardımlaşma ve dayanışma erdemini, hayatımızın her anında uygulamak zorundayız.

İnsanlık tarihi boyunca olduğu gibi bugün de hiçbir toplumda, ortak bir hayat ve geleceği paylaşan insanlar aynı düzeyde değildir. Günümüz şartlarında bazı kesimlerde maddenin kutsal hale getirildiği, iyilik duygularının yok olmaya yüz tuttuğu, başkalarının pek hesaba katılmadığı bir zamanda, eşyaya tutkun insan topluluklarında, İslâmın sadaka emri ve iyilikte bulunma tavsiyesi daha da önem kazanmaktadır.

Köklü bir medeniyetten gelen milletimiz, Hz. Peygamberin fiili örneğinden, geleneklerinden ve göreneklerinden aldığı ilhamla kesintisiz hayır işleme bilincini ve dayanışma anlayışını geliştirmiş ve bunun bir sonucu olarak da vakıf müesseselerini oluşturmuştur.

Tüm insanlığın hayrına yönelik yapılan yardımlaşma ve dayanışmalar vakıf müesseseleri ile daha sistemli ve sistematik bir hal almıştır. İslam medeniyetinin adeta simgelerinden biri olan vakıflar, Hz. Peygamber döneminden itibaren tarih boyunca İslam toplumlarında sosyal yapıyı sağlamlaştırmada, devletin yetişemediği alanlarda sosyal dengeyi sağlamada ve yaraları sarmada etkin bir rol üstlenmişlerdir.

Bu vakıflardan birisi olan, yaptığı sosyal yardım ve dayanışmalarla önemli bir boşluğu dolduran Türkiye Diyanet Vakfı da, bu anlayış çerçevesinde, Müslümanları bir vücudun uzvu olarak telakki ederek, Pakistan'da sel felakatine maruz kalan kardeşlerimizin yanında olmayı bir görev kabul etmiştir. Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye Diyanet Vakfı ve Türk Kızılayı paydaşlığında hayata geçirilen "Pakistan Zekat Dağıtım Projesi" ile sizler; yardımlarınız ve zekatlarınızla Pakistan'ın mağdur halkına nefes verdiniz, can kattınız.

Türkiye Diyanet Vakfı olarak; yardımlaşma ve dayanışma noktasında gösterdiğiniz hassasiyet, Vakfımıza duyulan güven ve bugüne kadar verdiğiniz desteklerden dolayı şükranlarımızı sunuyoruz.

Saygılarımla.

TDV

FAALİYET

Zekat Yardımlarınız

Pakistanlı Afetzedelere Ulaştırılıyor...

Pakistan'da meydana gelen ve 20 milyondan fazla kişiyi etkileyen sel ve su baskınlarının ardından Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türk Kızılayı bölgeye yönelik geniş kapsamlı bir insani yardım operasyonu başlattı. Türkiye Diyanet Vakfı'nın **"Pakistan Zekat Dağıtım Projesi"** ile topladığı yardımların ikinci bölümünü oluşturan 24 tır dolusu yardım malzemesi uzun bir yolculuğun ardından Pakistan'a ulaştırıldı. Bölgeye ulaştırılan temel ihtiyaç malzemelerinin dağıtımını Türkiye Diyanet Vakfı temsilcileri eşliğinde Türk Kızılayı ekiplerince gerçekleştirildi.

**DİYANET
İŞLERİ BAŞKANLIĞI**

**"Kardeşlik ve Dostluk
Zor Günlerde Belli Olur."**

**TÜRKİYE
DİYANET VAKFI**

Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye Diyanet Vakfı ve Türk Kızılayı, paydaşlığında hayata geçirilen “Pakistan Zekat Dağıtım Projesi” ile halkımızın verdiği zekatların ikinci bölümü, Ankara’da düzenlenen bir uğurlama töreni ile Pakistan’a doğru yola çıkmıştı. Uğurlama töreninde konuşan Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali, 24 tırlık yardımın Pakistan’daki ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmasının, bir namus borcu olduğunu ifade etti. “Aile Gıda Paketi”, “Aile Mutfak Seti” ve undan oluşan zekat yardımı, uzun ve zorlu bir yolculuğun ardından Pakistan’ın Multan şehrine ulaştı. Sel ve su baskınlarının meydana geldiği ilk günden itibaren Pakistan’da afet müdahale çalışmalarını sürdüren Türk Kızılayı ekipleri temel ihtiyaç malzemelerinin dağıtımını süratle başladı.

Sel bölgesinde Türk Kızılayı tarafından organize edilen dağıtımlarda Türkiye Diyanet Vakfı yetkilileri de aktif olarak görev aldılar. Afetzedelerin tanıtım kartlarını kontrol eden Diyanet Vakfı yardım malzemelerini de kendi elleriyle ihtiyaç sahiplerine teslim ettiler. Türkiye Diyanet Vakfı yetkilileri Türk Kızılayı ile gerçekleştirmiş oldukları işbirliği ile Pakistan’daki afetzedelerin yaralarını bir nebze olsun sarmanın gayretinde oldu.

Zekat yardımları öncelikle ana dağıtım noktaları olarak belirlenen Ali Devala, Kotadu ve Kalarvala bölgelerindeki depolara dağıtıldı. Ana dağıtım noktalarına bağlı olan 117 köyde yaşayan 6.000 afetzede aile, Türkiye’den kendilerine ulaştırılan yardım malzemelerini teslim

aldı. Afetzedeki aileler, Türk Kızılayı ve Pakistan Kızılayı uzmanları tarafından gerçekleştirilen titiz çalışmalar sonucunda tespit edildi. Tespit edilen her aileye yardımı sorunsuzca alabilmesi için özel kartlar dağıtıldı. Böylece zekat yardımları gerçek ihtiyaç sahiplerine, izdiham görüntülerine sebep olmadan, ulaştırılmış oldu.

Türk Kızılayı tarafından afet bölgesine kurulan “Çelik Afet Evleri” ve “Mevlana Evleri”nde yaşamlarını devam ettiren afetzedeki aileler kendilerine ulaştırılan gıda malzemeleri ve mutfak setleri ile yemeklerini yaptılar. Boğazlarından sıcak bir lokma geçen Pakistanlı çocukların mutlulukları gözlerinden okunurken aileleri de kendileri unutmayan Türkiye’deki kardeşlerine teşekkürlerini sundular.

Zekat Yardımları Devam Edecek

Bu önemli yardım projesi kapsamında, binlerce ailelik “Aile Mutfak Seti” ve “Aile Gıda Paketi” sel bölgesine gönderilmeye devam edilecek. Aile mutfak setinin içerisinde kova, leğen, tava, tencere, sahan, sürahi, bardak, tabak, çatal, kaşık, tuzluk, biberlik, kepçe, bulaşık sünger, sabun ve çöp torbası gibi temel ihtiyaç malzemeleri bulunurken, gıda kolisi ise, kuru fasulye, şeker, sıvı yağ, yeşil mercimek,

pirinç, nohut, tuz ve un gibi gıda malzemelerinden oluşuyor.

“Pakistan Zekat Dağıtım Projesi” ile en az 86.000 afetzede ailenin bir aylık acil temel ihtiyaçları karşılanması planlanıyor. Proje ile bir yandan Türk halkının dini vecibelerinin en uygun biçimde yerine getirilmesi sağlanırken, diğer yandan da yardımlar en çok ihtiyacı olan kişilere ulaştırılacak.

Kocatepe Camii'nde Zekat Yardımı Buluşması

Diyaret İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez ile Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali, Pakistan'daki sel felaketinin ardından "Pakistan Zekat Dağıtım Projesi" kapsamında vatandaşlarımızın verdiği zekâtlarla dağıtılan yardım malzemeleri hakkında Kocatepe Camii'nin mihrabından cemaate seslendi.

Diyanet İşleri Başkanlığı, Türk Kızılayı ve Türkiye Diyanet Vakfı'nın paydaşlığında hayata geçirilen "Pakistan Zekat Dağıtım Projesi" ile binlerce afetzede ailenin bir aylık acil temel ihtiyaçlarının karşılandığı kampanyaya zekat yardımında bulunan vatandaşları bilgilendirmek amacıyla Kocatepe Camii'nde Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez ile Türk Kızılayı Genel Başkanı Tekin Küçükali, cuma namazı öncesinde cemaatle buluştu. Kocatepe Camii mimberinden cemaate seslenen Görmez ve Küçükali cuma namazına gelen cemaate yaptıkları zekat yardımları için teşekkürlerini ifade ettiler.

“Milletler Arasında Büyük Kardeşlik Köprüleri Oluştur.”

Mehmet GÖRMEZ
Diyanet İşleri Başkanı
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

Bismillahirrahmanirrahim. Yüce Rabbimize sonsuz hamd ve senalar olsun, Resulü Ekrem Muhammed Mustafa Aleyhisselam'a salât ve selam olsun.

Çok kıymetli kardeşlerim, bugün yanımda Kızılay Başkanımızla birlikte, bu son beş dakika içerisinde, ezana kadar size bir konuda bilgi arz etmek istiyoruz; daha doğrusu, böyle bir bilgi arz etmeyi, hem Diyanet İşleri Başkanlığının hem de Kızılayımızın cami cemaatine karşı bir sorumluluğu olarak gördüğümüz için, bugün, burada, bu mübarek Cuma gününde, Cuma Namazı'ndan önce Kızılay Başkanımızla birlikte huzurunuzda bulunuyoruz.

Öncelikle, biz sizin şahsınızda her Cuma bütün camilerimizi dolduran bütün cemaatimize şükranlarımızı arz etmek durumundayız. Ne zaman dünyanın herhangi bir yerinde bir felaket, bir musibet ortaya çıksa, bizim Müslüman kardeşlerimiz dünyada başlarına bir musibet gelse, biz sizden yardım istediğimiz zaman, sizden yardım kampanyalarıyla huzurunuzda çıktığımız zaman, bizi hiçbir zaman mahcup etmediniz ve gerçekten de toplumların, milletlerin yaralarını saracak şekilde büyük yardımlar yaptınız.

Önce 2006 yılında Pakistan'da bir deprem oldu. O deprem için bütün camilerimizden paralar toplandı ve sizin yardımlarınızla deprem felaketine, deprem musibetine maruz kalan Pakistanlı kardeşlerimiz çok büyük yaralarını sardılar; sadece evleri yapılmadı, okullar yapıldı, yetimhaneler yapıldı, camiler yapıldı, sizin yardımlarınızla şehirler yeniden imar edildi.

Daha sonra Endonezya'da bir tsunami felaketi oldu. Endonezya'daki kardeşlerimiz için yardım topladık. Orada da çok güzel yardımlarınız oldu, yardımlarınız yerine ulaştı, orada da insanların yaraları sarıldı.

Daha sonra, Haiti'de bir deprem oldu; Müslüman bir ülke olmadığı halde, sadece 3 bin Müslüman insan barındırdığı halde, insanlık ailesinin başına bir musibet geldiği zaman, biz hiçbir ayırım yapmadan herkese yardım ederiz felsefesiyle sizden yardım istedik. Siz yine yardım ettiniz, yardımlarınız oraya da ulaştı.

Asıl bugün huzurunuzda bulunmanızın gayesi ise geçen sene bildiğiniz gibi Pakistan'da sel felaketi oldu. Gerçekten, asrın büyük felaketiydi ve yine sizlerden yardımlar istedik. Sizler, zekâtlarınızı ve fitrelerinizi de, Ramazan olduğu için, bu kampanya dâhilinde bize verdiniz, bize emanet ettiniz. Biz Kızılay Başkanımızla bir araya geldik Diyanet İşleri Başkanlığı olarak, dedik ki zekât ve fitrenin verileceği yerler İslam'ın hassasiyetleri açısından daha farklı, doğrudan gıdaya dönüşmeli, doğrudan yardım etmeliyiz onlara. Birlikte, çok güzel bir çalışma yaptık, 360 bin eve sizin yardımlarınız ulaştı. Âdetla açlıkla karşı karşıya kalan kardeşlerimiz, sizin yardımlarınızla hayat buldular ve aynı zamanda sizin bu yardımlarınızla milletler arasında büyük kardeşlik köprüleri oluştu.

Kızılay Başkanımız Diyanet İşleri Başkanlığına geldi, *"Biz bu maddi yardımı cami cemaatinden topladık, biz hesabımızı bizzat cami cemaatine yapalım ki, onların da kalpleri mutmain olsun, buralarda verdikleri yardımların nerelere ulaştığını bizzat kendileri bilsin, biz bu hesabı cami cemaatinin kendisine verelim."* dediler ve bugün bu sebeple Kocatepe Camii'nde, sizin huzurunuzda bu açıklamayı yapıyoruz.

*“Zekâtlarımızla
Pakistan halkının
yiyecekleri oldunuz,
içecekleri su oldunuz.
Dolayısıyla,
o insanlara
nefes verdiniz
o insanlara
can kattınız.”*

Tekin KÜÇÜKALİ

Türk Kızılayı Genel Başkanı

Değerli Hocam, aziz cemaat; Diyanet İşleri Başkanlığımızın çok titiz çalışması ve bire bir vermiş olduğunuz zekât ve fitrelerin takibi için yapmış olduğumuz ortak çalışma, hem ülkemizde hem de dünyada, Müslüman âleminde ciddi bir ses getirdi.

Organizasyonu şöyle yaptık:

Öncelikle, neyi nasıl vereceğimizi ve ne kadar vereceğimizi Diyanet İşleri Başkanımızın bizzat kendilerinin ve kurmuş olduğu komisyonun huzurunda tespit ettik. Kutuları oluşturduk, insanların sel felaketinden dolayı evlerinin içerisindeki mutfak araç ve gereçleri de

olmadığı için, bir kutu mutfak seti, bir kutu da yiyecek ve içecekleri, temel gıda ürünlerini doldurduk ve buradan ilk seferimizi uçakla yaptık. O da şunun için: Çünkü o günler Ramazan Bayramı yaklaşmıştı ve biz bayramdan evvel o insanlara mutlaka, hayırlı ve müjdeli bir haber sizin adınıza verelim diye gönderdik. Daha sonra da, TIR'larla beraber bir merasim içerisinde gönderdik.

Ama şunu bilmenizi özellikle istiyoruz. Zekâtın ne kadar ağır yükümlülük getirdiğini bilenlerdeniz elhamdülillah. Diyanet İşleri Başkanlığımızın bu titiz duruşu bizi de çok yüreklendirdi ve yapmış olduğumuz çalışmaların her safhasında kendilerine bilgi arzı yaptık ve kendileri de dağıtımda bire bir bulundular, elemanlarını Pakistan'a kadar göndererek orada dağıtım organizasyonunun içerisinde bulundular. Böyle bir organizasyona siz katkı sağladınız, Allah size daha çok versin ama bilin ki, bu ulvi ve mukaddes zekâtlarınız, orada ihtiyaç sahibi ve muhtaç olan insanlara bire bir ulaştırıldı; yiyecekleri oldunuz, içecekleri su oldunuz. Dolayısıyla, o insanlara nefes verdiniz, o insanlara can kattınız. Daha da önemlisi, dünyanın bir başka yerinden Müslüman ülkenin gelip oradaki Müslümanlara katkı sağlaması çok anlamlıydı. Hele o günlerde Ramazan'ın olduğu zamanlar, o sıcak havalarda o insanlara yardım götürmek başka bir anlam taşıymıştı.

Dolayısıyla, böyle bir büyük yardıma katkısı veren, öncelikle Çok Değerli Diyanet İşleri Başkanımız, merhamet insanı, gönül insanı ve onun çok değerli ekibine, ben de Kızılay camiası adına şükran ve minnetlerimi arz ediyorum. **TDV**

Türkiye Diyanet Vakfı

Mevlid Programı

Vakfımız Kadın Faaliyetleri Merkezi Müdürlüğü tarafından Mevlid Kandili münasebetiyle düzenlenen Mevlid programı Kocatepe Camii Konferans salonunda icra edildi.

Çok sayıda vatandaşımızın ve özellikle hanımların ilgi gösterdiği programa; Vakfımız Mütevelli Heyeti II. Başkanı Prof. Dr. Şerafeddin Gölcük,

Vakfımız Genel Müdürü Süleyman Necati Akçeşme ve Hatice Görmez de iştirak etti.

Programda, Vakfımız Kadın Faaliyetleri Merkezi Müdür Vekili Hafsa Fidan Vidinli, Vakfımız Genel Müdürü Süleyman Necati Akçeşme ile Vakfımız Mütevelli Heyeti II. Başkanı Prof. Dr. Şerafeddin Gölcük birer konuşma yaptılar.

Hafsa Fidan VİDİNLİ

Türkiye Diyanet Vakfı
Kadın Faaliyetleri Merkezi Müdür V.

Dualarla konuşmasına başlayan Hafsa Fidan Vidinli, Allah'tan mağfiret ve rahmet dileklerinde bulunarak, "Alemlere rahmet, insanlığa örnek olarak gönderilmiş Sevgili

Peygamberimiz Muhammed Mustafa'nın (s.a.s.) doğum yıl dönümünü kutladığımız bu günde, Allah'tan rahmet, mağfiret diliyor, göklerin kapılarının dualarımıza açılmasını niyaz ediyorum." dedi.

Divan Şarımız Fuzulî'nin su kasidesinden dörtlükler okuyan Hafsa Fidan Vidinli yapılan toplantının amacını şu şekilde dile getirdi: "Suya versin bağ-ban gül-zarı zahmet çekmesin / Bir gül açılmaz yüzün tek verse bin gül-zare su 'Bahçıvan gül bahçesini sele versin, boşuna zahmet çekmesin; çünkü bin gül bahçesine su verse de, yüzün gibi bir gül açılmaz senin' diyerek andığı gül yüzlü Peygamberimizi anmak için toplandık. Şair ve mutasavvıf Hz. Mevlana'nın 'Yaşadığım sürece Kur'an'ın hizmetçisiyim, Peygamberin ayağının tozuyum.' diyerek izinden gittiği Sevgili Peygamberimizin izinden gittiğimizi hatırlamak için toplandık. Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'de 'Andolsun ki Rasûlullah'da sizin için, ... (Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çokça zikredenler için) mükemmel bir örnek vardır.' (Ahzâb, 33/21) buyurulan insanlığa örnek Peygamberimizi kendimize örnek aldığımızı bildirmek için toplandık."

Süleyman Necati AKÇEŞME
Türkiye Diyanet Vakfı
Genel Müdürü

Davetlilerin Mevlid Kandini kutlayarak konuşmasına başlayan Süleyman Necati Akçeşme, Peygamber Efendimizin alemlere rahmet olarak gönderildiğini ifade ederek *“Tarihin tanıklık ettiği en mutlu ve en kutlu doğum, Allah’ın yarattığı ‘en güzel varlık’ olan Muazzez ve Mukaddes Peygamberimiz Hz. Muhammed Sallallahu Aleyhi ve Sellem Efendimizin doğumudur. Çünkü O’nun doğumu Kur’an-ı Kerim’in açık beyanıyla sabit olduğu üzere ‘Alemlere rahmet’ vesilesi olmuştur.”* dedi.

Alemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimizin doğum gününün mevlid kandili olarak asırlardır idrak edildiğini dile getiren Süleyman Necati Akçeşme, Mevlid Kandillerinde insanların Allah’a ve Peygambere bağlılığının kuvvetlendiğine dikkat çekerek *“Mevlid kandilleri, Peygamberimize olan bağlılığımızın kuvvetlendirildiği, Allah’ın emri gereği O’na karşı göstermemiz gereken hürmet ve muhabbetimizin yeniden gözden geçirildiği mübarek*

gecelerden biridir. Bu mübarek günlerde, Peygamberimizi ve onun hayatını daha yakından tanımak, hayatımızda onu örnek alabilmemiz için önemli bir vesiledir. Çünkü o güzel ahlakı tamamlamak için gönderilen, Kur’an-ı Kerim’in ifadesiyle yüce bir ahlaka sahip bir üsve-i hasenedir. Bu husus Ahzap Suresinin 21. ayetinde ‘Andolsun, Allah’ın Resulünde sizin için; Allah’a ve ahiret gününe kavuşmayı uman, Allah’ı çok zikreden kimseler için güzel bir örnek vardır.’ ifadesiyle bizlere hatırlatılmaktadır.” dedi.

Ebedi risaletin sahibi Hz. Muhammed (SAV)’in insanî bütün meziyetleri kendisinde toplamış müstesna bir şahsiyet olduğunu belirten Süleyman Necati Akçeşme *“Merhamet, şefkat, yardımlaşma, affetme, af dileme, doğruluk, adalet, barış, cömertlik, arkadaşlık, dostluk, nezaket, nezafet ve benzeri bütün güzel hasletleri onun söz ve davranışlarında net bir şekilde görmekteyiz. Dünyada, yaşadıklarıyla söyledikleri onunki kadar birbirine uygun ikinci bir insan yaşamamıştır. Onun eşsiz ahlâkını imtisâl ederek yaşantılarına istikamet verenlerin davranışlarında sergiledikleri fevkalade olgunluk da, onun tebliğ ettiği ahlâk sisteminin mükemmelliğini ortaya koyar.”* dedi.

Hz. Peygamberin hayatının bilinmesi ve mesajının anlaşılmasının sadece Müslümanlar için değil, bütün insanlık için bir ihtiyaç olduğuna dikkat çeken Akçeşme, Peygamberimizin alemlere rahmet olarak gönderilmiş olmasının da bunu teyit ettiğini belirterek *“Ama böyle bir misyonu yerine getirebilmek için, müntesipleri olarak bizlerin Mevlid kandilini de vesile kılarak, Rasulullah’ı yeniden okuyup anlamamız gerekmektedir.”* dedi.

O rahmet elçisinin tertemiz yaşantısında ve öğütlerinde bireysel ve toplumsal hayatımızı aydınlatacak mükemmel örneklerin olduğunu belirten Süleyman Necati Akçeşme. *“Onun hayatı; dürüstlüğü, doğruluğun, erdemli davranışların, affediciliğin, insanların dertlerine ortak olmanın, insanlara sırf insan oldukları için sevgi ve saygı duymanın, intikam yerine bağışlayabilmenin, şefkat ve merhametin sınır tanımayan boyutlarını sunar. İnanıyorum ki, bütün insanlık için örnek bir şahsiyet olan Peygamberimizi daha iyi tanıdıkça ve anladıkça, mesajının mahiyeti de çok daha güçlü bir şekilde dünyamızda karşılık bulacaktır.”* dedi.

Süleyman Necati Akçeşme konuşmasının sonunda Müslümanların Mevlid Kandilini tebrik ederek *“O’nun evrensel sevgi ve barış çağrısında buluşmayı diliyorum.”* dedi.

Prof. Dr. Şerafeddin GÖLCÜK
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti II. Başkanı

HZ. MUHAMMED (S.A.V.) VE MESAJI

GENEL GÖRÜNÜM

İnsanlık âlemine zaman ve mekân boyutunda, bir başka deyişle tarih ve coğrafya bağlamında baktığımızda, karşımıza üç dönem ve üç mekânî kesit çıkar:

Üç dönem veya çağ diyebileceğimiz tarihî kesitin ilkinin sahifeler dönemi olarak nitelendirdiğimiz Hz. Âdem (a.s.)’den Hz. İbrahim (a.s.)’e kadar geçen çağı kapsar ki bu tarih kesiti aynı zamanda tarih öncesi dönemdir. Bu dönemden bize pek az yazılı belge intikal etmiştir.

Söz konusu tarih öncesi çağda ilk insan, ilk peygamber Hz. Âdem (a.s.) okur-yazar, celal ve ikram sahibi Allah Teâlâ’dan ilk yazılı mesajı; on veya yirmi bir sahife olarak almıştır. Daha sonra oğlu Hz. Şit (a.s.), Hz. İdris (a.s.) ve Hz. İbrahim (a.s.) Sühuf dediğimiz yazılı ilâhi mesajları Rabbimizden alan ve kavimlerine tebliğ eden Peygamberler olarak tarihteki yerlerini almışlardır. Hz. İbrahim (a.s.) günümüzden dört bin yıl kadar önce yaşamıştır.

İkinci dönemi kitaplar çağı olarak nitelendiriyoruz. Bu çağda Hz. Musa (a.s.)’ya Tevrat, Hz. Davud (a.s.)’a Zebur, Hz. İsa (a.s.)’ya İncil verilmiştir. Tarih bu dönemi ikibin beş yüz yıl olarak tespit etmektedir.

Üçüncü dönem veya devre ise Kur’an-ı Kerim çağıdır. Kur’an Mecid çağı ise Hz. Muhammed (a.s.)’e Kur’an’ın indirilişi ile başlamış, bin beş yüz yıla yakın bir süredir devam etmekte, kıyamete kadar da sürüp gidecektir.

Sözünü ettiğimiz üç tarihî dönemin coğrafyadaki karşılığı veya mekânî boyutu ise üç medeniyet coğrafyası, üç kültür havzası, başka bir ifadeyle üç hayat tarzı şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Bunlardan birincisi uzak doğu medeniyeti ve kültür havzası olup, orada bir takım kutsal metinler hayatı derinden etkilemektedir.

Veda’lar, Puruna’lar, Avasta’lar, Hinduizm’in, Brahmanizm’in, Budizm’in vb. diğer Konfüçyüs ve Şintoizm gibi dinlerin temel kaynaklarını oluşturmaktadır.

Bir kısım araştırmacı ve bunlar arasında Büyük İslam Bilgini Muhammed Hamidullah Puruna’ların, hatta Vedaların Hz. İbrahim (a.s.)’e verilen sahifele-

rin bozulmuş şekilleri olabileceğini belirtmektedir. Dolayısıyla Sahifeler Döneminin ilahi mesajları uzak doğu dinlerinin ve medeniyetinin temel unsurları olabileceği düşünülebilir. Purunalar da öyle pasajlar vardır ki orada Hz. Muhammed (a.s.)'in geniş ve ayrıntılı biçimde, nerede ve ne zaman, nasıl gelip mesajını insanlığa sunacağı tarif ve tavsif edilmektedir.

İkinci dönem olarak tavsif ettiğimiz kitaplar çağı bugün yeryüzünün batısında yerleşen insanların din ve hayat tarzlarının, medeniyet ve kültür dünyalarının aslını oluşturmaktadır.

Kur'an'da Ehl-i Kitap olarak vasıflandırılan bu insanlar uzak doğu dinlerinin Politeist anlayışlarından biraz daha uzaklaşarak teslis inancında karar kılmışlardır.

Kur'an-ı Kerim çağı olarak nitelendirdiğimiz üçüncü devreyi ise Müslümanların yaşadığı coğrafya karşılık vermektedir. Bin beş yüz yıldan beri Mekke manevi metropollü olarak yeryüzünde görkemli bir medeniyet kuran, kendilerine has yaşam tarzları olan ve kültür dünyaları uzak doğulu ve batılı insanlardan farklı olan Kur'an Mesajının sahibi bu insanlar, şirkin her türlüşünden uzak bir inanç dünyasına sahiptirler ve bunlar dünyada Tevhidi hayat tarzlarının temel unsuru olarak kabul etmişlerdir.

Beşeri coğrafya olarak, bugün altı milyar insan varsa yeryüzünde, bunun iki milyarı doğuda, iki milyarı batıda, iki milyarı da dünyanın ortasında İslam coğrafyasında hayat sürmektedir. Genelde dünyada şu veya bu tarzda ilahi hükümlerlik görülmektedir. Ancak yeryüzünde asıl ilahi iradeyi temsil edenler Hz. Muhammed'le (s.a.v.) birlikte olan, bugün ve yarın O'nunla beraber

olanlar, olacak olanlar, Kur'an mesajına kulak verip onu hayat tarzı olarak seçenlerdir.

Kur'an-ı Kerim'le birlikte yeryüzünde yepyeni bir yaşam şekli kendini göstermiştir. Her alanda yeni ve ihtişamlı, göz kamaştıran bir medeniyet husule gelmiştir.

Bir medeniyetin baş mimarı, kurucusu, tek yöneticisi, Allah adına, bütün insanlığın rehberi Hz. Muhammed (s.a.v.)'dir.

HZ. MUHAMMED'İN KİMLİĞİ

1. Medeniyet

Rahmet, merhamet, muhabbet, meveddet peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.) her şeyden önce bir Medeniyet kurucusudur. O medeniyetin bir ırkın değil, insanlığın ortak malı olduğunu göstermiştir. Medeniyet bütün insanlığı, dil, görenek, gelenek ve töreleriyle kucaklayan yaşam tarzının adıdır. Medeniyet birden fazla, çok sayıda halkın, ırkın ortak irade beyanıdır. Sadece Türk'ü, Arab'ı, Fars'ı değil, pek çok kavmi bir araya toplar.

Hz. Muhammed (s.a.v.) milletle medeniyeti, ırkla toplulukları tek bir amaçta, aynı yaşama biçiminde, ortak akıl ve irade de birleştiren tek örnektir.

O'nun için bir Amerikalı araştırmacı insanlık tarihini etkileyen yüz etkin kişiyi belirlerken Hz. Muhammed'i (s.a.v.) en başa, birinci sıraya yerleştirmiştir. Bu tasnifte, İsaac Newton ikinci, Hz. İsa (a.s.), üçüncü sırada yer almıştır.

Çünkü Hz. Muhammed (s.a.v.) bütün geçmiş peygamberlerin misyonunu ırk, kavim, kabile temelinde değil, inanç, ahlak, erdem temelinde kalıcı bir biçimde inşa etmek için Kur'an mesajıyla yola çıkmıştır. O'nun peygamberliğine yetim olması, hikmetli davranışların sahibi bulunması, ticaretle meşgul olması, orduları komuta etmesi, yürütme, yönetim erkini birleştiren bir devlet başkanlığı yetkisine malik olması, evet, O'nun risaletine, nübüvvetine, mesajına ayrı bir anlam katıyor, görkemli bir katkı sağlıyor.

2. Yetim Olması

Hz. Muhammed (s.a.v.) sevimli, daima mütebessim, çevresine pozitif enerji yayan güler yüzlü bir yetimdi. Allah Teala bir yetimden insanlık tarihinin en yüce, en değerli misyon adamını beşeriyete sunarken insanlara en büyük ibret, hikmet, adalet, demokrasi dersini de veriyordu.

İnsanlık için üstün, zor görevler sadece soylular işi değildi. İnsanlığın en alt kademesinden birisinin nasıl en üst makamda insanlığa hizmet için ortaya çıkıp, kamu hizmeti ifa edebileceği gösteriliyordu.

O'nun emin, güvenilir olması hayatın bütün alanlarını kucaklıyordu. Fakat emin, güvenilir bir tüccar olması ise özel bir anlam taşıyordu. Bugün çokça söz edilen girişim ahlakının, teşebbüs hürriyetinin ilkelerini O, on beş asır önce bütün insanlığa uygulamalı bir tarzda ilân ediyordu.

3. Tüccarlığı ve Ekonomi

Ekonominin temellerinin serbestlik ilkesi olacağını, tekelleşmenin ve haksız kazancın ise zulüm olacağını ortaya koyarak, Müslüman tüccarların cesur, güvenilir ve hesabını iyi bilen bir kimse olmasını açıkça beyan ediyordu.

4. Bilgi

Hız. Muhammed (s.a.v.) hikmet, ilim, edep, ahlak abidesi, bilgi hazinesi, bir ilim şehriydi. O'nun sünnetinde, yaşam tarzında, verdiği mesajda, bilgi asla bir çıkar, menfaat, iktidar, güç aracı değildi. Bilgi, zulmü ortadan kaldırmak, herkesin refah, mutluluk içerisinde yaşamasını sağlamak gayesiyle kullanılması gereken bir alet, anahtar konumunda idi. Bilgi amaç değil, araçtı.

5. Devlet Başkanlığı, Yönetim Tarzı

O, ordulara, savaflara komutanlık etti. Kurduğu devlet on yılda iki milyon kilometre kare toprağa yayıldı. Bu zaman zarfında dokuz büyük savaşta sadece 138 şehit verdi. Karşı taraftan ise 216 düşman öldürüldü. Merhamet, meveddet Peygamberinin, risaletinin hayata

yansması böyle tezahür etmiştir. Savaşları bile rahmet denizine dönüştürüyordu.

Hız. Muhammed'in (s.a.v.) belki en fazla göze çarpan, dikkat edilmesi gereken yönü O'nun devleti yönetim tarzı idi. O asla bir hükümdar, kral gibi davranmadı. O hiçbir zaman, sultan peygamber olmadı. O, kul peygamber oldu.

Devlet Başkanlığını hiçbir zaman bugün anlaşılan manada öne çıkarmadı. Mülk ve saltanatı yeğlemedi, adaleti, fazileti, hukuku, vicdanı daima yeğledi, örnek bir yönetim tarzı sergiledi.

HZ. MUHAMMED (S.A.V.)'İN RİSALETİNİN MESAJININ BAZI ÖZELLİKLERİ

1. Kur'an Çağı

Hız. Muhammed (s.a.v.) risalet, nübüvvet görevine başladığında kırk yaşında idi. O, Hira dağında Kur'an'ın ilk ayetlerini Cebrail (a.s.) vasıtasıyla Rabbinden aldığı İslâm Medeniyetinin temeline ilk harç konuyordu. Kur'an çağı başlıyordu. Bu hareket bir medeniyet, bir gençlik hareketi idi. İlk Müslümanların en yaşlısı 38 yaşında ki Hız. Ebu Bekir (r.a.)'dir.

2. Kur'an

Yüce Allah, elçisine kalamı, fermanı, hitabı olan Kur'an'ı armağan etti. Kur'an, Allah'ın insanlığa en büyük lütuf ve ihsanıdır ve bugün beşeriyetin en kutlu, en değerli manevi mirası ve hazinesidir. Kur'an hayat suyudur, ışıktır, nurdur, yeğâne eğitim aracı olarak, gerçek mürşit, hakiki, en anlamlı rehberdir. Kur'an, hukuk konularını içerdiği gibi, ibadet, ahlak esaslarını da ihtiva eder. O hem bir dua kitabı, hem de zikir, tefekkür, hikmet, emir ve davet kitabıdır.

3. İlkeler

Kur'an, İslâm medeniyetinin ana kaynağı, yeğâne düsturudur. Müslümanların hayatına yön ve nizam verdiği gibi bütün insanlık tarihine de yön ve nizam vermiştir. Kur'an'ın gelişinden itibaren insanlık tarihine Kur'an çağı dememiz boşuna değildir. Bugünkü insanlık medeniyetinin bu hale gelmesinin en büyük amili Kur'an'la başlayan hayat tarzıdır.

Kur'an tebliğcisi ve uygulayıcısı son örnek Rahmet Peygamberimiz Hız. Muhammed (s.a.v.) : *"Bilginin sermayesi, aklın dinin esas olduğunu, zikrin arkadaşı,*

ilmin silahı, kanaatin ganimeti, itaatın büyüklüğü, mücadelenin itiyadı, namazın ise kalbinin nuru olduğu” ifade ediyor.

4. Suret ve Siret

Bu nur yüzlü güzel peygamberin bedeni endamını, Hilye-i Saadetini anlatan eserler ve sahipleri anlata anlata bitiremiyorlar. O, vücutça bedence insanların en güzeli idi. Göz, kulak ve zihin onun beşer halindeki durumunda hiçbir eksiklik bulamıyordu. Sahabe O’na bakmaktan büyük bir haz duyuyordu. Ancak nübüvvet nuru onlara, O’na uzunca bakma gücü vermiyordu.

5. Sünnet

Kur’an’da esasları bulunan, Hz. Muhammed (s.a.v.) kavli, fiilî ve takrîri sünnetiyle, kalıcı hale gelen İslâm dininin bütün hayatî düsturları, hep onun eseridir, onun risaletinin, mesajının asıllarını oluşturur.

6. Tevhit

İslâm’ın tevhitte başlayan inanç esasları, başta Rabbimiz Kur’an’da tanıtıldığı şekliyle değişmez umdeler olarak Müslümanın kalbinin en mutena yerinde birer tasdik şeklinde yer almıştır.

7. İbadetler

İbadetler, günlük hayatımızı süsleyen bütün etkinlikler birer manevi elbise giyerek imanlı Müslümanın büyük ve tatlı bir heyecanla yerine getirdiği farzlar, vacipler ve sünnetler halinde, mükellef kişinin fiilleri şeklinde tanzim ve tasnif edilmişlerdir.

Namaz, oruç, hac, zekât vb. ibadetler artık kıyamete kadar bozulmayacak ve değiştirilmeyecek biçimde insanlığın önüne takdim edilmişlerdir.

8. İlimler

İlimde, gerek manevi ilimde, gerekse fen, sağlık birimlerinde, misli görülmemiş araştırmaların yapılması, insan takatini aşan eserler verilmesi Hz. Muhammed (s.a.v.)’in risaletinin, mesajının tutuşturduğu mesalenin ürünleridir. Aynı zamanda sanat ve edebiyat dünyamız da bundan nasibini almıştır.

9. Ümmeti - Veda Hutbesi

Ulema, Ümera, Suleha, Evliya, Bilginler, Sultanlar, Veliler, İmamlar, Mürşitler, büyük ve değerli olan herkesin, hepsinin önderi ve rehberi olan Allah’ın habibi, sevgili Peygamberi Hz. Muhammed (s.a.v.)’dir. O Veda Hutbesiyle bütün beşeriyete Hukuk alanında insan hakları evrensel beyannamesinin on beş asır önce Arafat meydanında ilan etmiştir.

Kur’an-ı Kerim’i tam ve kâmil anlamıyla tebliğ, talim, tatbik ve beyan eden iki cihan serveri büyük ve ulu Peygamberimiz (s.a.v.) Hz. Muhammed’dir.

10. Ayetlerle Hz. Peygamber

Allah kitabı Kur’an’da, Tevbe Suresinin 129. ayetinde kendi sıfatlarıyla O’nu övüyor, O’nun güzel niteliklerini insanlığa arz ediyor.

Ahzab Suresinin 6. ayetinde; O’nun eşlerinin, müminlerin anneleri olduğunu beyan ediyor. O halde O, İslâm ümmetinin babası yerindedir.

Ayrıca; Fetih Suresinin 209. ayetinde, O'nunla birlikte olanların kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametli olacaklarını açıklıyor. Duha ve İnşirah sureleri Hz. Peygamberi bize hatırlatıyor.

Bu gün Müslümanlar O'nun risaletinin, mesajının kıymetini daha iyi anlıyorlar, Kur'an okuyarak, sünnetine sadakatlerini izhar ederek, siyerini hem surette, hem de sirette özümseyerek, Müslümanca yaşamının tadını çıkarıyorlar.

11. İsimlerde Hz. Peygamber

Günümüz Müslümanları erkek çocuklarının isimlerini Mehmet, Mustafa, Ahmet. Kız çocuklarının isimlerini de Emine, Hatice, Ayşe ve Fatma koyarak O'na olan sevgilerinin ve saygılarının güçlü yansımaları ortaya koyuyorlar.

12. Hayat Tarzı Hiç Değişmedi

Hz. Muhammed (s.a.v.)'in hayat tarzı, hayat standardı hiç değişmedi. Peygamberlik görevini aldığı anda nasıl yaşıyor idiyse, 23 sene sonra aynı şekilde yaşıyordu. Herkesin hayat standardı değişti, ama O'nun

ki asla değişmedi. O, Ümmetinden en sade, en basit hayat süren bir garibin, bir fakirin hayat standardı üstüne kendi hayat seviyesini çıkarmadı, onlardan üstün ve zengince bir hayatı asla olmadı.

O'nun hayatına hâkim olan iki husus: Sadelik ve samimiyettir. O, giyimde, kuşamda, yemede, içmede, yürümede, oturmada, kalkmada, gülmede, ağlamada, uyumada, yatmada, uyanmada, konuşmada hiçbir zaman itidal ve istikamet dışına çıkmamış, hep örnek tavırlar sergilemiş, ümmetine sünnetini bırakmıştır.

Üstün ahlâkı, yaratılışı, fıtratı gibi tertemiz olan Hz. Muhammed (s.a.v.) vakarlı ve çok mütevazı idi. Faziletin dört unsuru O'nun hayatının dört vazgeçilmez sütunu idi. Bunlar hikmet, şecaat, iffet ve adalettir. O, şöyle buyurdu:

"Kolaylaştırın, güçleştirmeyin. Müjdeleyin, nefret ettirmeyin."

"Allah'ın rızası, anne ve babanın rızasındadır. Allah'ın gazabı, öfkesi de anne ve babanın öfkesindendir."

"İnsanda bir organ vardır. Eğer o sağlıklı ise bütün vücut sağlıklı olur. Eğer bozursa, bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O kalptir."

"Rabbimize karşı gelmekten sakının, namazınızı kılın, orucunuzu tutun, zekâtı verin, itaat edin. Böylelikle Rabbinizin cennetine girersiniz."

"Kim bana itaat ederse, Allah'a itaat etmiş olur."

Hz. Muhammed (s.a.v.)'in mesajı budur.
Allah'a ve Resulüne samimiyetle inkıyat ve teslimiyettir.

TDV

Vakfımız Genel Müdür Yardımcılığına İsmail PALAKOĞLU Atandı

16.02.1972 Afşin Kahramanmaraş'ta doğdu. İlk, Orta ve Liseyi Afşin'de okudu. 1990 yılında Afşin İmam-Hatip Lisesinden mezun oldu. Aynı yıl Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine başladı. 1994-1995 Eğitim-Öğretim yılında İlahiyat Fakültesini tamamladı. 1995-1998 yılları arasında Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Bölümü Tasavvuf Anabilim Dalında yüksek lisans yaptı.

2000 yılında vatani görevini tamamladı. 1993-1998 yılları arasında öğrenci yurdu hizmetleri ve eğitim faaliyetleri yürüttü.

1998-2008 yılları arasında özel bir Vakıfta Genel Müdürlük, Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Mütevelli Heyeti Üyeliğinde bulundu. 2008-2010 yılları arasında özel bir sivil toplum kuruluşunda Tanıtım ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü yürüttü. Eğitim, sağlık, sosyal, kültür, inşaat ve basın-yayın gibi birçok alanda farklı görevler aldı.

Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyetinin 08.03.2011 tarih ve 1377-11 sayılı kararı ile 17.03.2011 tarihinden itibaren Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdür Yardımcılığı görevine atandı.

Evli ve 2 çocuk babası olan Palakoğlu'nun çeşitli dergilerde yayınlanmış makaleleri ile basılmış 1 kitabı vardır. TDV

ÇİN - Sincan Uygur Özerk Bölgesi Din Görevlileri

Çin-Sincan Uygur Özerk Bölgesi din görevlilerinden oluşan yaklaşık 26 kişilik bir heyet 22-24 Şubat 2011 tarihlerinde ülkemizde incelemelerde bulundular. Heyet Vakfımızı da ziyaret ederek Vakfımız faaliyetleri hakkında bilgi aldı.

Heyete Vakfımız faaliyetleri hakkında bilgi veren Süleyman Necati Akçeşme, Türkiye Diyanet Vakfının 1975 yılında kurulduğunu ifade ederek, “Türkiye Diyanet Vakfının amacı İslâm dininin gerçek hüviyeti ile tanıtılmasında, toplumun din konusunda aydınlatılmasında Diyanet İşleri Başkanlığı’na yardımcı ve destek olmak, gereken yerlerde cami yapıp donatmak, fakir hastalar için tedavi kurumları açıp işletmek, zekat, fitre gibi Müslüman vatandaşlarımız tarafından yapılacak yardımları şartlarına uygun olarak toplumdaki ihtiyaç sahiplerine intikal ettirek sosyal yardım ve hizmeti geliştirmektedir.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının öncelikli hizmet alanlarının başında Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerini desteklemek olduğunu belirten Süleyman Necati Akçeşme “Türkiye Diyanet Vakfı, kuruluş amacının gereği Diyanet İşleri Başkanlığı hizmetlerine önemli ölçüde destek sağlamaktadır. Diyanet İşleri Başkanlığı’nın genel bütçeden kar-

şılanamayan ihtiyaçları Türkiye Diyanet Vakfı’nca imkanlar ölçüsünde karşılanmaktadır. Vakıf, Genel Merkez ve 962 şubesi ile Diyanet İşleri Başkanlığı Merkezi ile bütün müftülüklerin, hizmet binası, büro mefruşatı, demirbaş, araç ve kırtasiye vb. hizmete yönelik tüm ihtiyaçları imkanları ölçüsünde karşılanmaktadır.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının eğitim faaliyetlerini de anlatan Akçeşme “Maddî imkânı zayıf olan gençlere, yurt içi ve yurt dışı öğrenimleri sırasında karşılıksız burslar vermek suretiyle yardımcı olmak Vakfımızın en önemli faaliyet konularından biridir. Vakfımız tarafından ilk defa 1975 yılında burs verilmeye başlanmıştır. Türkiye Diyanet Vakfı yurt içinin yanı sıra, özellikle Türk Cumhuriyetleri ve Topluluklarından gelen Türk ve Müslüman öğrencilere de karşılıksız burslar vermektedir.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının önemli faaliyetlerinden birinin de İslam Ansiklopedisi olduğunu dile getiren Süleyman Necati Akçeşme “Kurumun en önemli projesi olan Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, ülkemiz, İslâm dünyası ve bütün ilim muhitlerine hitap eden kapsamlı bir çalışmadır. Yaklaşık 1800 ilim adamının koordinasyonu ile hazırlanan ansiklopedide titizlikle uygulanmaya çalışılan ilke, bütün maddelelerin güvenilir kaynaklara dayanması ve doğru bilgiler ihtiva etmesidir. Muhteva ve bibliyografya açısından oldukça düzeyli olan eser, yurtiçi ve yurtdışı ilim çevrelerinin büyük takdirlerini kazanmıştır. TDV İslâm Ansiklopedisi kamuoyunun doğru bilgi edinme ihtiyaçlarını karşılamayı hedefleyen, dinî ve sosyal bilimlerde araştırma yapmak isteyenlerin başvurabileceği ciddi, kapsamlı ve kuşatıcı bir kaynaktır.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının hayri ve sosyal hizmet alanlarında da faaliyetlerde bulunduğunu dile getiren Süleyman Necati Akçeşme “Sosyal yardım konusunda

önemli hizmetler icra eden Türkiye Diyanet Vakfı, zekat-fitre vb. dini amaçlı yardımları gerçek ihtiyaç sahiplerine ulaştırmaktadır. Vatandaşlarımızın bu amaçla yaptığı bağışlar yurt içinde ve yurt dışındaki yoksullara ve felaketzedelere ayni ve nakdi yardım olarak verilmektedir.” dedi.

Peygamber Efendimizin doğum günü vesilesiyle idrak edilen Kutlu Doğum Haftası hakkında bilgi veren Süleyman Necati Akçeşme “Diyanet İşleri Başkanlığı ile koordineli olarak yürütülen Kutlu Doğum Haftası kutlamaları, bütün il ve ilçe şubelerimiz ile müftülüklerimizin iştirakiyle yapılan sosyal ve kültürel etkinliklerle tabana kadar yayılmış durumdadır. Ülke genelinde yürütülen Kutlu Doğum Haftası uygulamalarımız, Peygamber ve O’nun sevgisi etrafında yeniden birleşme ve kaynaşmaya vesile olduğu kadar, birlikte aynı havayla teneffüs ederek topluca gönlümüzün tazelenmesine, ruhi arınmaya da vesile olmaktadır.” dedi.

Vekalet yoluyla kurban kesim organizasyonu hakkında da bilgi veren Akçeşme “Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı işbirliği ile 1993 yılından itibaren yurt içinde ve yurt dışında vatandaşlarımızdan kurbanlarını vekalet yoluyla kestirmek isteyenlere yardımcı olmak amacıyla ‘Vekâletle Kurban Kesim Organizasyonu’ düzenlenmektedir. Bu kampanyaya vatandaşlarımız tarafından yoğun bir ilgi gösterilmiştir. Kurbanların bir kısmı yurt içinde bir kısmı da yurt dışında kesilmektedir. Kurbanlar yurt dışında Afrika, Kafkasya, Balkanlar ve Orta Asya’da dindaş ve soydaşlarımızın bulunduğu ülke ve topluluklarda dini usullere göre kestirilerek muhtaç kişilere dağıtılmıştır.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının yurt dışına yönelik hizmetlerinden de söz eden Süleyman Necati Akçeşme “Türkiye Diyanet Vakfı, yapmış

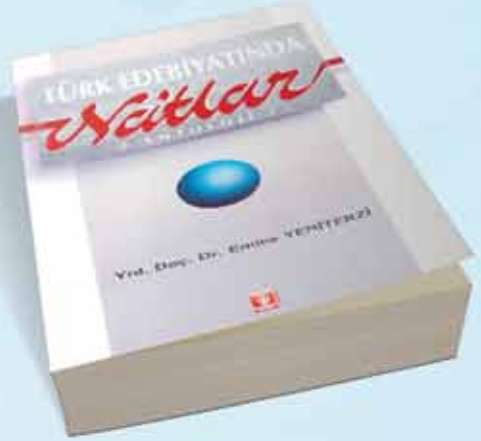
olduğu hizmetler ve faaliyet sahası itibarıyla bugün sivil toplum kuruluşları içinde mümtaz bir yere sahiptir. Bu faaliyet ve hizmetler içerisinde, Devletimizin ilgili kurumlarıyla işbirliği içinde yurt dışına yönelik olarak gerçekleştirilenler ayrı bir önemi haizdir. Vakfımız dünya ölçeğinde faaliyet göstermektedir. Vakfa dünyanın en ücra köşesinde bulunan Türk ve/veya Müslüman ülke ve topluluklardan çeşitli talepler gelmektedir. Buna bir Güneydoğu Asya ülkesi olan Vietnam’dan Vakfımıza bazı taleplerin ulaşmasını örnek olarak gösterebiliriz.” dedi.

Vakfımızın yurt dışına yönelik olarak sunduğu eğitim hizmetlerinden de bahseden Akçeşme “Vakfımızca yurt dışında ilgili ülke kurumlarıyla yapılan işbirliği protokolleri çerçevesinde ilahiyat fakülteleri ve ilahiyat liseleri açılmıştır. Bu meyanda, Azerbaycan’da 1 İlahiyat Fakültesi ve 1 İlahiyat Lisesi (Bakü Türk Lisesi), Kırgızistan’da 1 İlahiyat Fakültesi, Bulgaristan’da Sofya Yüksek İslam Enstitüsü ile Rusçuk, Şumnu ve Mestanlı İlahiyat Liseleri, Romanya’da Kemal Atatürk Ulusal Koleji açılmış olup, bu eğitim kurumlarımızın iâşe, ibâde, cari giderleri, Türkiye’den gönderilen öğretmenlerin ücretleri vs. bütün masrafları Vakfımızca karşılanmaktadır.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından bir üniversite kurulduğundan söz eden Süleyman Necati Akçeşme “Milletimizin geçmişten devraldığı tarihi mirası ve bu mirasla ilgili sorumluluklarını dikkate alarak, yüklenildiği misyon gereği ülkemizin, dost, kardeş ve akraba topluluklarının bilim, kültür ve sanat hayatına katkıda bulunmak, bölgenin her açıdan ilerlemesine yardımcı olmak amacıyla ‘İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi’ adıyla bir üniversite kurmuştur. Üniversite, Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Sosyal Bilimler Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsünden oluşmaktadır.” dedi. TDV

Vakfımız Yayınlarına Yeni Bir Ödül

Peygamberimizin doğumunun 1440'ıncı gecesi dolayısıyla düzenlenen “**Dost İslama Hizmet Ödülleri**” sahiplerini buldu.

Bu yıl 7. kez düzenlenen “**Dost İslama Hizmet Ödülü**”, “**Türk Edebiyatında Na'atlar**” ve “**Divan Şiirinde Na'at**” isimli eserlerinden dolayı yazarımız **Prof. Dr. Emine YENİTERZİ** ve “**Memories of Muhammad: Why the Prophet Matters**” adlı kitabıyla Prof. Dr. Omid SAFİ'ye verildi.

İstanbul Kongre Merkezinde, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Şişli Belediyesi ve Nefes

Yayınları'nın desteğiyle Cenan Eğitim Kültür ve Sağlık Vakfı, Türk Kadınları Kültür Derneği ile Altay Kültür Sanat Eğitim Vakfı'nda düzenlenen “**Dost İslama Hizmet Ödülleri**” töreninde konuşan Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ, bu yılki törenin konusunun “**Osmanlı Padışahlarının Peygamber Sevgisi**” olduğunu vurguladı.

Prof. Dr. Mehmet Görmez, bu başlığın tarihi, farklı bir bakış açısıyla okumayı önerdiğine dikkati çekti. Kimilerinin tarihi sadece kendi açılarından ele aldığını vurgulayan Prof. Dr. Mehmet Görmez, şöyle konuştu:

“Bazıları tarihimizi sadece kılıç, mızrak üzerinden, bazıları top tüfek ve savaş üzerinden, bazıları sadece eğlence ve zevk sefa üzerinden, hatta bazıları da daha ileri giderek, ortaçağ oryantalizminin harem fantezileri üzerinden okuyor. Ama bu geceki başlık, tarihimizi Allah’ın sevgilisinin sevgisi üzerinden okumamız gerektiğini söylüyor.

Bizim medeniyetimiz muhabbetten Muhammed’i ayırmayan ve yoğuran bir medeniyettir. ‘Kut-

lu Doğum Haftası’ başlığı altında son yıllarda düzenlenen bu etkinliklerin amacı, anmaktan anlamaya geçmektir. Mühim olan ecdadımızdan aldığımız peygamber sevgisini yeni nesillere aktarmak ve Hz. Muhammed’i örnek almaktır. Biz onun sünnetini kalbimizde yaşamalıyız.”

Prof. Dr. Mehmet Görmez, gecenin konusunun Türk milletinin atalarının ve yöneticilerinin peygamber sevgisini ortaya koymak adına büyük önem taşıdığını belirtti.

Türk Kadınları Kültür Derneği Başkanı Cemalnur Sargut ise geceye Türkiye’nin her kesiminden insanın katıldığını, birlik ve beraberlik mesajı verdiğini ifade ederek, *“Bu tevhid anlayışının ülkemizin her tarafına yayılmasını niyaz ediyorum. El ele vererek inşallah en güzel İslam ülkesi olduğumuzu bütün dünyaya gösterelim. Bu gece bu isteğin küçük bir örneğidir sadece”* dedi.

Gecede, Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ’e ve yazar İskender PALA’ya 2. Abdülhamit’in torunlarından Adile Nail OSMANOĞLU TARS tarafından bir şilt takdim edildi.

Vakfımız Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi bugüne kadar yayıncılık sektörüne yaptığı katkılardan dolayı;

- ❖ 1995 Yılında, Türkiye Yazarlar Birliği’nce “KAMU YAYINCISI” dalında, yılın yayıncısı ödülüne,
- ❖ 1995 Yılında, Türkiye Yazarlar Birliği’nce “ÇOCUK EDEBİYATI” ödülüne,
- ❖ 1995 Yılında, Türkiye Yazarlar Birliği’nce “Vakıf Müesseseleri” adlı yayını ile “ARAŞTIRMA” ödülüne,
- ❖ 1995 Yılında, Türkiye Yazarlar Birliği’nce “Tuna Nehri Konuşsaydı” adlı yayını ile “GEZİ” ödülüne,
- ❖ 1995 Yılında, Türkiye Yazarlar Birliği’nce “Türkiye’nin Batılılaşması ve Milli Meseleler” adlı yayını ile “FİKİR” ödülüne,
- ❖ 1995 Yılında, Türkiye Yazarlar Birliği’nce “Peygamberler Tarihi” adlı yayını ile yazarımız rahmetli M.Asım KÖKSAL, “YILIN KÜLTÜR ADAMI” ödülüne,
- ❖ 1996 Yılında, Türkiye Yazarlar Birliği’nce “Aydınlanma Üzerine Bir Derkenar” adlı yayını ile “FİKİR” ödülüne,
- ❖ 2001 Yılında, Türkiye Yazarlar Birliği’nce “Sultaniyegah İstanbul” adlı yayını ile “DENEME” ödülüne,
- ❖ 2009 Yılında, Edebiyat Sanat ve Kültür Araştırmaları Derneği (ESKADER)’nce, “KAMU YAYINCISI” dalında, yılın yayıncısı ödülüne,

layık görülmüştür.

TDV

Kur'an ve Ekonomi

Prof. Dr. Şerafeddin GÖLCÜK

1. Mekke'nin Ekonomik Yapısı

Kur'an Hakim'in Mekke'de inmeye başlayan ilk ayetlerinde ekonomiden bahsetmesi garipsenecek bir durum değildir. Ekonomi, Mekke şehir devletinde işgal ettiği yeri, insan topluluklarının zamanın ve mekânın her kesitindeki yaşam şekillerinde aynı tarzda işgal eder. Ekonomi dün olduğu gibi bugün de insan toplumunda önemini korumaktadır. Mekke şehir devletini insanlığın bir örnek yaşam şekli olarak değerlendirmek ve ilk önen ayetlere Kur'an'la birlikte oluşturulacak iman toplumunun ilk numunesine gönderilen ilahi mesajlar olarak bakacak olursak, karşımıza çıkan tabloda görülenler şunlardır:

Mekke toplumu ticaretle uğraşıyor, fakat çok ciddi toplumsal ve ekonomik eşitsizlik içinde kıvranıyordu. Allah Teâlâ yeryüzünde tevhit inancına dayalı, ibadet, ahlak ve çeşitlik ilkelerini esas alan toplum düzeni kurma iradesini Mekke'de tezahür ettirdi. Bunun için önce Mekkelilerin şirk düzenine hücum edildi, arkasından yeryüzünde insan toplumları arasında en büyük bölücülük ve eşitsizlik olan sosyo-ekonomik yapıya karşı taarruza geçildi. Biri imanî, diğeri sosyal-ekonomik alanda yeniden yapılanmanın ilk işaretleri verilme-ye başlandı. Bir yandan iman planında, diğeri yandan iman planında, diğeri yandan içtimai-iktisadi planda bütün insanlığa örnek olacak modelin inşa malzemeleri

Kur'an'da bütün açıklığı ile yer almayaya başladı. Aslında Mekkelilerin şahsında bütün insanlığa hitap ediliyordu. Mekke çok gelişmiş ve zengin bir ticaret şehriydi, orada oluşmuş bir sosyal tabakalaşma mevcut idi. Üst grup zenginler ve güç sahipleri alt sınıfı oluşturan köleler ve ücretlileri sömürüyor, hileli ticaret ve parasal yolsuzluklarla zenginliklerini ve güçlerini sürekli artırıyorlardı. Bunlarda görülen bariz vasıflar; bencillikleri, yardımlaşma hissinden yoksun oluşları, tahakküm zihniyetiyle alt grupları ezme arzuları, mallarıyla, oğullarıyla ve israfıyla övünmeleri vb. gibi bütün mütegalibe ve hakim sınıflarda görülebilen gayri insani ve gayri ahlaki davranışlardı.

Allah Teâlâ Kur'an Mecid'de bunların tavırlarını şiddetle zemmetti:

“(Mal ve evlat) çoğaltma yarışı sizi oyaladı. Nihayet kabirleri ziyaret ettiniz (kabre girinceye kadar mal attırmaya çalıştınız). Hayır! Yakında (hakikati) bileceksiniz. Yine ha-

yır! Yakında bilecekseniz.! (Tekasür, 102/1-4)

“Mal toplayıp onu tekrar tekrar sayan, insanları arkadan çekiştirip, kaş göz hareketiyle alay edenlerin (hümeze ve lümezenin) vay haline!

Malının, kendisini ebedi yaşatacağını sanır.

Hayır, andolsun ki o, Tamu (ce-hennem)ya atılacaktır...” (Hümeze, 105/1-4)

2. Ekonomide Amaç

Allah Teâlâ, yaratıp dünyaya gönderdiği ve emrine bütün maddî ve manevî imkânları tahsis ettiği en şerefli varlığı, insanın mal, mülk, zenginlik ve servet sahibi olmasına asla karşı değildir. Tam aksine o, fazl, lütf, ihsan olarak değerlendirilen mal sahibi olmaya teşvik edilmektedir. Cuma suresi 10. ayetinde Allah'ın fazlından, nasibinden aranılması tavsiye edilmektedir. Geçmiş peygamberlere ve ümmetlerine verilen sayısız nimetler hatırlatıldıktan sonra, yeryüzünün bütün nimetleri insanın emrine amade kılınmıştır. Ancak zenginliğin, mal, mülk ve servetin kötüye kullanılması araç olmaktan çıkıp, amaç haline gelmesi, insanın yücelmesini, onun yüksek değerlere yönelmesini, yeryüzünde adaletli ve düzgün bir toplum kurmasını engeller. Servet böylece bu dünyanın hedefi, adi bir parçası durumuna gelir; kavga, ihtilaf ve savaşların baş sorumlusu olur. Dünyanın zenginlik kaynakları olan kadın, evlat, altın, gümüş, hayvan ve tarımsal ürünler, dünya hayatının geçici faydalarını sağlayan şeylerdir. Bunların amaç ve gaye edinilmeye değer yanları yoktur, bunlar hayatın bayağı unsurlarını teşkil ederler. Âl-i İmrân 3/14. ayetinde belirtildiği gibi ebedi hayatın bütün güzellikleri Allah'ın katındadır.

İnsan, servetin kendisine ait olduğunu, onda bir başkasının hak-

kı olmadığını düşünür. Oysa kazanılan servetin tümü insana ait değildir, onda başkalarının da hissesi, payı, hakkı vardır. Mearic 70/24 ve 25. ayetlerinde bu husus açıkça ifade edilir.

“Onların mallarında yoksulun ve muhtacın belli bir hakkı vardır.”

İnanç toplumunun oluşmasında yardımlaşmaya, infaka, sadakaya, karşılıksız borç vermeye büyük özen gösterilir. Bakara suresinin 260. ayetinden itibaren 274. ayetine kadar olan ilahi ifadelerde Allah için harcamanın, yardımlaşmanın, sadaka vermenin hikmeti ve önemi ısrarla vurgulanır. Çünkü zenginlerin ihmalkârlığı toplum düzeninin adaletli işlemesini engeller ve çöküşe giden yolu açar.

3. Temel Ekonomik Kural: Faiz Yasağı, Zekât Emri

Allah Teâlâ, sosyal adaletli ve sağlıklı bir ekonomik düzene sahip toplumun oluşması için faizi yasaklamış, zekâtı farz kılmıştır. Toplumun selameti adaletin her kесе eşit olarak dağıtılması için faizin yasaklanması zorunlu idi. Bakara suresinin 275 ve 276. ayetlerinde alışverişin helal, faizin haram kılındığı beyan edilmektedir. Kur'an dilinde faize “riba” denir. Riba fazlalık, artık demektir.

Sistem olarak faizin yer aldığı bir toplum düzeni henüz tam anlamıyla istenen düzeyde mükemmel hale gelmemiş demektir ve mükemmel bir toplum düzeni ortaya koymayan millet ve topluluklardan da faiz kalkmayacaktır. Din ve inanca bağlı ahlakları yükselmemiş, sosyal yardımlaşma ve dayanışma sadece sözde kalmış, sosyal yapıları kuvvet ve tahakkümden kurtulup kardeşliğe varamamış toplumlar faizden kurtulamazlar, kurtulmadıkça da gerçekten Allah rızası olan ahlak olgunluğunu ve sosyal düzen sağlamlığını bulamazlar, kamu yararı ile kişisel çıkarların çatışmasını ortadan kaldıramazlar... Herhangi bir toplumda faizsiz yaşanamayacağı inancı yayılmaya ve faizin meşru olduğuna çareler aranmaya başlandı mı, orada çöküntü ve çözümler baş göstermiş ve cahiliyet devrine doğru dönüş başlamıştır. “Zaruretler, mahzurluyu mubah kılar” kuralınca zahmetler, mubah görme kapısını açar. Bugünkü insan toplumlarının riba devrinden kurtulabilmesi, ciddi ve sağlam bir toplum düzeni kurmalarına bağlıdır. Fakirlik azalıp sosyal yapıdaki düzelme ilerledikçe faizler kendiliğinden düşecek ve bir gün gelip ortadan kalkacaktır. Fakat faiz devam ettikçe de servetler bir gün gelip ortadan kalkacaktır. Fakat faiz devam ettikçe de servetler tekelleşmeden kurtulmayacak ve fakirlik, yoksulluk azalmayacaktır. Genelde

günümüz dünyasında faizin ortadan kaldırılması bir ideal olarak düşünölmeye başlanmış ise de, doğrusu hal-i hazırdaki eğilimler henüz tam anlamıyla ortadan kaldırılması değil, aşağı çekilmesi konusunda yoğunlaşmaktadır. İşte bütün dünyanın henüz gerçekleştiremediği bu ideal düzen Allah tarafından İslâm toplum düzeninde gerçekleşmişti. Bu suretle, Kur'an ve İslâm dini hal-i hazırdaki bütün beşeriyete en yüksek bir tekâmülün ilhamını sunan bir aydınlık kitap, bir ilahi kanun olduğunu ispat etmektedir.

Toplumun ekonomi düzenini güven altına almak için hayır yolunda infakı genelleştiren toplumlar fakirliği, yoksulluğu ortadan kaldırmayı en önemli hedef sayarlar. Bunun aksine mal bölüşümünde, servet tekleşme ile fakirliğin yaygınlaşmasını amaç edinirler (M. Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, C. 2, s. 239-240).

Birbirine saygılı fertlerden oluşan mutlu bir toplumun teşkiline büyük bir engel olan faiz;

1. İnsanın malını karşılıksız almaktır.
2. İnsanları çalışıp kazanmak ve üretim ile meşgul olmaktan uzak tutmaktır,
3. İnsanlar arasında ihtiyaca göre karz-ı hasen denilen borç alıp vermek suretiyle iyilik suretiyle iyilik ve yardımlaşmayı önlemektir,
4. Zenginlere fakir, fukara ve yoksullardan fazla mal aktarma imkânı sağlamaktır ki, bu Rahman ve Rahim olan Allah'ın rahmetine aykırı düşer. Özetle ifade etmek gerekirse faiz, bedelsiz, karşılıksız, risksiz artı gelir elde etmek, kazanç sağlamaktır ki, bu yasaklanmış ama alış-veriş, ticaret, mal mübadelesi helal kılınmıştır. Toplum fertleri karşılıklı rıza ile meşru yollardan kazanarak hem toplumlarının refahı, hem de kendi refahları için çaba sarf edeceklerdir.

İslâm inanç toplumunda faiz yasaklanırken toplum fertlerini birbirlerine bağlayacak, zenginlerle fakirler arasında bir köprü oluşturacak zekât farz kılınmıştır. Kur'an'da zekât tabiriyle birlikte sadaka, infak tabirleri de geçer. Sadaka daha genel olup hem farzı, hem de nafilayı kapsar. Tevbe suresinin 60 ve 103. ayetlerinde sadaka tabiri kullanılır ve buralarda farz zekât kastedilir. Zekât kelimesi Kur'an'da 32 (otuz iki) defa zikredilir. Bu kullanış, konunun önemini ortaya kor.

İslâm'ın bir köprüsü, bir geçidi olan zekât İslâm binasının ikinci esasını oluşturur. Dinin, iman ile temeli atılıp, namaz ile direği dikildikten sonra, geçilecek mühim bir geçidi vardır ki, zekât o geçidi sağlayacak bir köprü olmak üzere kurulacaktır. Çünkü dünya ve ahirette korunmak için inşa edilecek olan görkemli İslâm

binasının dünyadaki darü'l-İslâm, İslâm yurdu, ahiretteki darü's-selam, esenlik yurdunun yapımı için bir takım mali masraflar vardır ki, bunlar mali ibadetler ile yapılacaktır ve bunun en zaruri ve en önemlisini zekât teşkil eder. Toplumun hakiki bir ibadet birliği içinde olması, gerçekten fakir ve kimsesizlerin gözetilmesi, zekât ve fitır sadakaları ile zenginler ve fakirler arasındaki uçurumun kapatılarak bir sevgi bağının kurulması, -bunun da, Mevlâ'nın Allah Teâlâ olduğunu benimseyen bir duygu ve iman ile, büyük bir görevdir. Bu bağlamda zekât, Müslüman'ı beşeri düşüklük ve zaatlardan ilahi vekillige, halifelige yükselten bir geçittir, köprüdür. Zekât, sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı en yüksek noktada gerçekleştiren farz ibadettir. O, zenginle fakir arasında uzanmış bir köprüdür. Doğru ve makul olan; üst gelir gruplarından alt gelir gruplarına akışın sağlanmasıdır. İlâhi sistem bunu gerektirmektedir. Beşeri sistemler ise tam tersi bir uygulamayla alt gelir gruplarından üst gelir gruplarına malî akışı uygulamaktadır.

İslâm, iman toplumunda tarihin seyri içerisinde faizle zekât arasında ters orantılı bir gelişme olmuştur. Toplumun mali değerleri arasında faiz yaygınlaşırken, zekât ferdileşmiş, bazı zenginlerin uyguladıkları ihtiyari bir ibadet haline gelmiştir. Zekâtı asıl amacına, hikmet ve gayesine uygun tarzda faydalı hale getirmek, sosyal tabakalar arasında köprü vazifesi ifade edebilmesini sağlamak için Hz. Peygamber dönemindeki uygulamaya, Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer devirlerindeki tatbikata geçilmesinde zaruret vardır. Tevbe suresinin 60 ve 103. ayetlerindeki hükümlerin günün şartlarına uygun şekilde yorumlanıp tatbike konulmasında iman toplumunun bugünü ve yarını için büyük yararlar vardır. **IDV**

HACI BAYRAM CAMİİ

Mevlid Kandilinde İbadete Açıldı...

Hacı Bayram Cami ve ek binası, Hz. Muhammed (SAV)'in doğum günü olan Mevlid Kandili'nde Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek'in ev sahipliğinde, bakanlar, Diyanet İşleri Başkanı, milletvekilleri, bürokratlar ve yurdun dört bir tarafından gelen binlerce vatandaşın katılımıyla ibadete açıldı.

Sabah saatlerinden itibaren, yenilenmiş halini görmek için camiye akın eden vatandaşlar, açılış öncesi 4 bin 500 kişi kapasiteli camide şükür namazı kıldı. Gül kokularıyla yıkanan camide ziyaretçiler gün boyu okunan ilahiler ile karşılandı, vatandaşlara gül suyu ikram edildi.

Hacı Bayram Camii'nin orijinal kısmını, tarihi dokusunu yeniden ortaya çıkarmak şeklinde restore eden Ankara Büyükşehir Belediyesi, 1970'li yıllarda inşa edilen ek binayı da yıkarak, yeniden modern, geniş ve bütünlük oluşturacak bir şekilde inşa etti.

Tarihi dokusu yeniden ortaya çıkarılan ve yenilenen yapısıyla ibadete açılan, yaklaşık 600 yıllık tarihi Hacı Bayram Camii'nin açılışına; Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek, İçişleri Bakanı Beşir Atalay, Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay, Devlet Bakanları Faruk Nafiz Özok, Faruk Çelik, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı Abdülkadir Aksu ve Hayati Yazıcı, Diyanet İşleri Başkanı Prof.Dr. Mehmet Görmez, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, Ankara milletvekilleri, bürokratlar ve yurdun dört bir yanından gelen binlerce vatandaş katıldı.

Açılış öncesi konuşma yapan Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, 17 yıllık belediye başkanlığını Hacı Bayram Veli Cami ve civarını yeniden düzenlemeyi düşünerek geçirdiğini söyledi.

Yaklaşık 9 ayda 1600 kişilik caminin 4 bin 500 kişilik bir kapasiteye çıkarıldığını anlatan Başkan Gökçek, cami çevresinde yapılacakları şöyle sıraladı:

“Hacı Bayram Camii'nin değişik yerlerde girişi var, buralara giriş kapısı yapılacak. Kitapçılar alt kısma taşıyıp boşalan yerler öyle yıkılacak. Alt kısmındaki geniş alan dev bir rekreasyon alanı olarak düzenlenecek. Kalemnin altındaki tiyatro da yeniden ortaya çıkacak. Cami arkasına 1200 araçlık otopark inşa edilecek, bunun yanı sıra 3 bin kişilik bir konferans salonu yapılacak.”

Caminin restorasyonu ile ilgili de kısa bilgiler veren Başkan Gökçek, “Bu camide teknolojinin en üst seviyesi kullanılmıştır. Ne varsa en iyisini bundan sonra Hacı Bayram Camii'nde yaşayarak göreceksiniz. Toplam masraf 11 milyon 290 liradır, toplam yapım inşaat alanı 7 bin 184 metrekaredir, ortalama maliyeti hesaplanacak olursa metrekaresi bin dolara mal olmuştur” dedi.

Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez de yaptığı konuşmada; evlerden evlere sevgi köprüleri kurulmazsa şehirlerin imar edilemeyeceğine vurgu yaparak, şehirlerin ruhunun merkezinin “alınların rahmana secdede bulunduğu camiler ve mabetler” olduğunu ifade ederek, “Bu nedenle; bunu gerçekleştiren Belediye Başkanı Melih Gökçek ve çalışma arkadaşlarına huzurlarınızda

teşekkür etmeyi vazife addediyorum. Birçok mekan çıktı meydana, özellikle kadınlar bölümleri bizi mahcup eden bölümlerdir. Hacı Bayramda yapılan bölümler başka camilerde de örnek alınacak bölümler olmuştur. Kutluyorum” dedi.

Ankara’da manevi mekan denildiğinde Hacı Bayram Veli Camii’nin akla geldiğini söyleyen Devlet Bakanı Faruk Çelik, “Camiyi, dünden bugüne, bugünden yarına taşıyan, emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Bu işi herkes yapamazdı, bu bir gönül ve vefa işi” dedi.

Açılışa katılan vatandaşların Mevlid Kandilini kutlayarak konuşmasına başlayan Ertuğrul Günay da şunları söyledi.

“Ne kadar güzel bir gün. Anadolu’yu bize vatan yapanlardan birisinin adıyla Ankara’ya nakşedilmiş bulunan bu güzel caminin restorasyonunu tamamlayıp birlikte açılışını gerçekleştiriyoruz. Hizmet eden herkese teşekkürlerimi sunuyorum.”

Konuşmaların ardından bakanlar, milletvekilleri, Diyanet İşleri Başkanı ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı, hep birlikte açılış kurdelesini keserek camiyi gezdiler. Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, yurdun dört bir yanından gelen vatandaşlarla tıklım tıklım dolan camide cemaate öğle namazı kıldırdı.

Çocuk, genç, yaşlı, kadın, erkek binlerce vatandaş Hacı Bayram Veli Camii’nin manevi havasında kandilin de denk geldiği özel günde öğle namazını kılmanın huzuru içerisinde birbirlerinin de kandillerini kutladılar. Camiye gelen ziyaretçilere geleneksel kıyafetler içinde maşrapalarla Osmanlı şerbeti ikram edildi.

Hacı Bayram Camii’ndeki program yatsı namazından sonra Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez’in katıldığı ve dünyaya canlı olarak yayınlanan kandil programı ile devam etti.

TDV

Mevlid Kandili Mesajı

Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ

Diyanet İşleri Başkanı ve
TDV Mütevelli Heyeti Başkanı

14 Şubat Pazartesi'yi Salı'ya bağlayan gece, Yüce Rabbimizin bütün âlemlere gönderdiği en son rahmet elçisi Peygamber Efendimiz Muhammed Mustafa'nın hicri takvimle mevlid kandilini idrak edeceğiz. Öncelikle kandilin bütün insanlığın yüreğinde muhtaç olduğumuz manevi ışığa dönüşmesini Yüce Allah'tan niyaz ediyor; ülkemize, milletimize ve bütün insanlığa huzur ve bereket getirmesini temenni ediyorum.

Sevgili Peygamberimizi anlatan en güzel kavram şüphesiz rahmettir. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de Resul-i Ekrem'e hitaben: *"Biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik."* (Enbiyâ 21/107) buyrulmuştur. Sevgili Peygamberimiz de kendisinin rahmet Peygamberi olduğunu ve bu rahmeti yeryüzünde egemen kılmak için her türlü sıkıntı ve meşakkate katlanmaya razı olduğunu ifade etmiştir.

Bugün Hz.Peygamber'in, merhamet etmeye ve müsamaha göstermeye yönelik insanlığa sunduğu zengin mirastan yararlanmak ve sosyal yapımızda aksayan unsurların çözümünde bu dinamik değeri harekete geçirmek gerekmektedir. Bu hareket, küçük yaşta minik omuzlarına hayatın tüm yükünün yüklendiği ve istismara açık çocukların gözetilmesini, her yaşta ve sosyal

tabakada mağdur insanların insanlık onuruna yakışan bir şekilde saygınlıklarını yeniden kazanmasını ya da son zamanlarda artış gösteren ve hepimizi insanlığımızdan utandıran töre, şiddet, rant ve değişik gerekçelerle suiistimal edilen kadınların korunmasını ve çeşitli sıkıntılara maruz kalmış tüm insanların durumlarının iyileştirilmesini içine alacak bir merhamet seferberliğine dönüşebilir. Bu çerçevede bir merhamet eğitimi ve merhamet kültürü seferberliğine muhtacız.

Onun bize öğrettiği merhamet içimizde bir yerlerde sönmeye yüz tutmuş insanlık kandilini yeniden tutuşturan ve bizi en temel halinde insanlığımıza geri çağırان bir duygu, düşünce, tutum ve davranışlar manzumesidir. İnsanın iç güzelliğini yansıtan ve merhamet duygusunun en somut tezahürlerinden olan hasbılık, isar ve diğerkâmlık gibi toplum dayanışmasının temel dinamiklerinin adlarının bile unutulduğu, bunların yerini, daha çok kazanmanın, daha çok tüketmenin, bencilliğin ve öğretilmiş bir şiddetin aldığı sosyal yapılar, insanları mutsuzluğa mahkûm etmektedir. Hâlbuki toplumsal yapı, ilke ve

normların ruh ve maneviyattan uzak şekilde alelusul uygulandığı ve ahlaki değerlerin ancak müeyyidelere bağlı olarak sergilendiği bir vitrin değildir. Aksine, sevgi ve muhabbet hislerinin, merhamet ve hürmet tezahürleriyle insani ilişkilere yansıdığı bir yerdir.

O bize öğretmiştir ki, hiçbir insan yaşadığı topluma kayıtsız kalamaz, inanan insan için ise yanı başında acı çeken bir insana, gözyaşı döken bir ihtiyaç sahibine, geleceğe dönük ümitlerini daha hayatının baharında kaybetmek üzere olan bir yetime sırt dönmek, Allah'ın rızasına, Rabbin vaat ettiği sonsuz güzellikteki cennet nimetlerine ve insanın yeryüzüne gönderiliş misyonuna yüz çevirmektir. Kur'an kendine has üslubu ile *"Rabbimiz kendi üzerine merhameti yazdı"* diyerek (En'am, 6/54) insanların aynı şekilde birbirlerine ve çevrelerinde bulunan tüm varlıklara acıma hissiyle yaklaşmalarını istemiştir.

Sevgili Peygamberimizin tebliğinde yer alan merhamet vurgusu yeniden okunmayı, üzerinde düşünülmeyi ve şiddetin açtığı yaralara merhem olarak sunulmayı beklemektedir. *"Merhametlilerin en merhametlisi"* tarafından insanlığın son ümidi olarak gönderilen Hz. Peygamber, birbirlerini sevmek, birbirlerine merhamet ve şefkat göstererek bütünleşme konusunda *"bir vücudun organlarından farksız olan"* bir toplum oluşturmakla görevlendirilmiştir. Dolayısıyla barbarlığın yaşam tarzı haline geldiği Câhiliye toplumunu şefkat, insaf ve adalet ile tanıştıran Rahmet Elçisi'nin izlediği yöntemler, belirlediği ilkeler, benimsediği tavırlar, aldığı kararlar kısacası merhameti öğretirken harcadığı çabalar modern zamanların insanı ile bir kez daha buluşturulmalıdır.

Böyle bir amaca katkı sağlamak adına Başkanlığımız tarafından 2011 yılı Kutlu Doğum Haftası etkinliklerinin ana başlığı *"Hz. Peygamber ve Merhamet Eğitimi"* olarak belirlenmiştir. Hafta boyunca gerçekleştirilecek etkinliklerde merhameti toplumumuzun gündemine taşımak, şefkati duygu dünyasından eylem boyutuna geçirebilmenin yollarını konuşmak, *"ancak yeryüzündekilerle merhamete dayalı bir ilişki tarzı geliştiren kimsenin Rahmân'ın merhametine kavuşabileceği"* konusunda bilinç oluşturmak, kısacası Hz. Peygamber'in izinde fiili bir merhamet seferberliğinin başlatılması hedeflenmektedir. Böylelikle televizyon ekranlarından bilgisayar oyunlarına, anne-baba-evlat üçgeninden eşler arası iletişime, siyasetten sanata, spordan eğitime hayatın her alanında şiddetin en acı örnekleriyle yüzleşmek durumunda kalan insanımız için nübüvvetin merhamet pınarına başvurulacak; kirlenen gönüller arınacak, merhameti okulda, evde, iş yerinde, çarşıda, sokakta kısacası hayat nerede devam ediyorsa orada hâkim kılacak şekilde eğitim sürecine dâhil etmenin gereği ve imkânı tartışılacak ve bu çerçevede çabalara zemin hazırlanacaktır.

Bu duygu ve düşüncelerle Mevlid Kandilinizi tebrik ediyor, Sevgili Peygamberimizin doğum günü münasebetiyle, başta ülkemiz ve İslâm dünyası olmak üzere tüm insanlığın Rahmet Peygamberinin rahmet yüklü mesajlarından nasıbdar olmasını Cenab-ı Mevlâdan niyaz ediyorum. TDV

Kadı Sicilleri Projesi Tanıtım Toplantısı Yapıldı

Yaklaşık iki yıldır devam eden ve İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM) ile İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansı'nın müşterek projesi olarak yürütülen İstanbul Kadı Sicilleri Projesi, 20 Aralık 2010 tarihinde Dolmabahçe Sarayı'nda düzenlenen bir toplantı ile basın ve yayın dünyasına tanıtıldı. Devlet kademelerinden birçok temsilcinin yanı sıra, yayın dünyası ve basın temsilcilerinden oluşan bir topluluğun da bulunduğu toplantıda İSAM Başkanı Prof. Dr. M. Âkif Aydın bir sunumla projeyi tanıttı. Aydın konuşmasında, 1500-1600 yılları arasında İstanbul mahkemelerinde tutulmuş kayıtların Latin harflerine çevrilererek yayımlanmasından oluşan Kadı Sicilleri'nin, birinci el kaynak olarak Osmanlı döneminin sosyal tarihinin bilinmeyen yönlerini ortaya çıkarttığını söyleyerek "Osmanlı Devleti, çok karmaşık bir coğrafyada altı yüzyıl ayakta kalmış bir devlet. Bir insan mahşeri düşünün ki her cinsten insan var. Bir inanç mozayığı. Bu kadar karmaşık insanı bir arada tutma becerisinde Osmanlı hukuk uygulamasının çok önemli bir payı var. Osmanlı mahkemesi, o dönemde hemen herkesin güvenle başvurduğu bir makam. Osmanlı'nın altı yüzyıl ayakta kalmasının sırrı bu makamda tutulan kayıtlarda yatıyor" dedi.

Profesör Aydın, konuşmasının devamına defterlerin tek tek incelenip Latinize edilmesi ve bunların bir eser haline getirilmesinin dört yıllık bir proje olduğunu belirterek, İstanbul'un 2010 Avrupa Kültür

Başkenti olmasıyla projedeki çalışmaların hızlandırdıklarını ifade etti. Projeden önce bu önemli kaynağı kullanabilmek için Osmanlıca bilmek ve kaynakların bulunduğu yerlere seyahat etmek gibi ön şartların bulunduğunu söyleyen Aydın, "Kadı sicillerinin Latinize edilerek yayımlanmasıyla bu zorunlulukların ortadan kalktığını ve kaynaklara ulaşmanın çok kolay hale geldiğini belirtti.

Aydın'ın konuşmasının devamında Osmanlı Mahkeme Defterleri'nin ilk 10 cildinin Üsküdar'a, geri kalanlarının ise Sur içi İstanbul'una ait olduğunu söyleyerek belgelerin, sur içi ve dışında belirgin farklılıklar gösterdiğini ilave etti. Osmanlı'nın başkenti olan Sur içinin doğal olarak hem Anadolu'dan gelenlerin hem de diğer milletlerin uğrak yeri olduğunu vurgulayan Aydın, dinî ve etnik açılarından zengin bir çeşitliliğe sahip olan bu bölgeye ait mahkeme defterlerinde daha çeşitli örneklerle rastlanıldığını dikkat çekti.

Dahilî Seminerler

Dr. Halide Aslan (Ankara Üniversitesi)
“Tanzimat Dönemi’nde
Din Değiştirme Hareketleri”
3 Şubat 2011

Dr. Aslan, seminerinde Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nde hazırladığı doktora tezinden mülhem kitabı üzerinden Tanzimat döneminde yaşanan ihtidâ ve irtidad olaylarının geniş bir panoramasını çizdi. Kitabın, devletin birebir gözlemlenebildiği yazışmalar bir başka deyişle birincil kaynak olan arşiv belgeleri üzerinden yapılmış olduğunu hatırlatan Aslan, seminerine kitabının bölümlerine paralel olan bir seyir takip ederek devam etti.

Aslan, öncelikle diğer dinlerden İslâm’a geçiş olarak tanımlanabilen ihtidânın ve onun karşısı olan İslâm’dan diğer dinlere geçiş anlamındaki irtidadın tarihine değindi. Osmanlı Devleti’nin en uzun yüzyılını idrak ettiği Tanzimat Dönemi’nde irtidadın yaşadığı seyrini anlattı ve Tanzimat Fermanı ile başlayan bu sürecin Islahat Fermanı’yla sonlandığını ifade etti. Arslan ayrıca, ihtida ve irtidadın, sosyal, siyasal, psikolojik ve dinî yönleriyle ele alınması gerektiğini vurguladı.

Seminerin devamında ihtidânın sebep ve prosedürleri üzerinde duran Aslan, sebeplerin çok yönlülüğünden bahsederek, prosedürlerin uygulama biçimleri ile bunların toplumun üç farklı grubu -erkek, kadın ve çocuklar- üzerindeki yansımalarını açıkladı. Daha sonra ihtidânın sonuçlarını ele alan Aslan, bunların kişisel, sosyal, ekonomik ve hukukî yönlerdeki izdüşümleri üzerinde durdu.

Seminerin sonunda sebepleri, sonuçları ve farklı yorumlamalarıyla ihtidânın tersi olan irtidadı inceleyen Aslan, bununla ilgili istatistikler de sundu ve arşiv belgelerinden örnekler verdi.

Prof. Dr. Uğur Derman
“İstanbul’da Mushaf-ı Şerif Yazma Geleneği”
30 Aralık 2010

Prof. Uğur Derman, hat sanatının Kur’ân-ı Kerim’i güzel yazma gayretleriyle başladığını, bu teşebbüslerin geçmişinin asr-ı saâdet dönemine kadar uzandığını ve bu sanatın Osmanlı’da ikmal edildiğini söyleyerek seminerine başladı.

Hat sanatı geleneğinin Osmanlı’da ilk çıkış hikayesini anlatan Derman, bunun 1481’de Fatih Sultan Mehmet Han’ın vefatı üzerine tahta davet edilen Şehzade Bayezid’in vali olduğu Amasya’dan ayrılırken hocası Şeyh Hamdullah’ı (ö.1520) İstanbul’a davetiyle başladığını söyledi. Hattatların piri sayılan Şeyh Hamdullah, iyi bir ok atıcısı olması hasebiyle II. Bayezid tarafından Ok Meydanı Atıcılar Tekkesi Şeyhliği’ne getirildiğinde, çalışmalarıyla hat sanatında yeni bir Osmanlı tarzı geleneği ortaya koymuştu. Prof. Derman, böylece Osmanlı’da o ana kadar devam eden Yakut tavrının mümessili Ahmet Şemsüddin Karahisârî’nin geleneğinin kapandığını ve Şeyh Hamdullah’la XX. yüzyıla kadar devam edecek yeni bir geleneğin başladığını dile getirdi. Derman ayrıca, Karahisârî’nin *aklâm-ı sitte*’sine karşılık Şeyh Hamdullah’ın *nesih* hattını diğer yazı türlerine tercih ederek kendisinin bu yazı şeklinin Osmanlı’daki temsilcisi olduğunu vurguladı.

Seminerde ayrıca Mushaf yazma safhalarından bahseden Prof. Derman, Mushaf’ın hattatlar tarafında yazılmasından sonra yazılan sayfaların müzehhiplere teslim edildiğini, ve işin bu aşamadan sonra müzehhiplerin tezyinatına bağlı kaldığını söyledi. Hattatlar, yazdıklarını müzehhiplere bazen cüz cüz olarak teslim ederek Mushaf yazısı bitmeden de tezhip işinin başlamasının mümkün olabileceğini ifade etti. Derman’ın belirttiğine göre, Mushaf tezhibinde XVI. yüzyıl, Bayezid Devri tezhibinin en iyi örneklerinin verildiği dönemdir. Müzehhiplerin tabiatı olan varlık ve nesneleri üslûplaştırarak çizmelerinin, yaptıkları sanatın Yaratıcı’ya meydan okuma anlamına gelmemesi anlayışına bağlı olduğunu söyledi. Son olarak Mushaf yazımının son aşaması olarak Mushaf kapları ve onlarla ilgili çalışmalar üzerinde duran Uğur Derman Kur’ân sayfaları üzerine yaptığı dia gösterimiyle seminerini bitirdi.

YENİ YAYINLARIMIZ

Osmanlı Araştırmaları İSAM Yayınları Arasında

Kurucusu ve ilk yazı işleri sorumlusu merhum Prof. Dr. Nejat Göyünç tarafından ilk defa 1980'de yayımlanan *Osmanlı Araştırmaları* (*The Journal of Ottoman Studies*), basımı, dağıtımı ve malî sorumluluğu da dahil olmak üzere 34. sayıya kadar Enderun Kitabevi tarafından neşredilmiştir. Hakemli olan ve düzenli olarak yılda iki sayı çıkarılan bu derginin neşri, 35. sayıdan itibaren İSAM tarafından yürütülecek olup 2010 yılına ait 35 ve 36. sayılar neşredilmiştir.

Prof. Dr. Halil İnalçık, Prof. Dr. Heath W. Lowry, Prof. Dr. İsmail E. Erünsal, Prof. Dr. Feridun Emecen, Prof. Dr. Klaus Keiser, Prof. Dr. Kemal Beydilli'den oluşan yayın kuruluna, yeni dönemde Doç. Dr. Bilgin Aydın ve Doç. Dr. Baki Tezcan da katılmıştır. *Index Islamicus* ve *Turkologische Anzeiger* tarafından taranmakta olan dergide, Osmanlı düşüncesi ve kültürüne orijinal katkı mahiyetindeki Osmanlı tarihi, iktisadı, hukuku, felsefesi, edebiyatı ve kültürü alanlarında kaleme alınan Türkçe, Almanca, İngilizce ve Fransızca makalelere yer verilmektedir. Dergide ayrıca, kitap tanıtımları, sempozyum, seminer ve konferans değerlendirmeleri de yayımlanmaktadır.

DOKTORA TEZLERİ

Şem'i Efendi ve Mesnevi Şerhi,
Şeyda Öztürk,
İstanbul: İSAM Yayınları,
510 s., ISBN 978-605-5586-36-2.

Şem'i Efendi, XVI. yüzyıl ilim ve kültür hayatında tasavvufi eserlerden yapmış olduğu Türkçe tercüme ve şerhlerle ismini duyurmuş mutasavvıf bir âlimdir. Bu kitap Şem'i Efendi'nin şahsiyetini ve onun Mevlâna'nın *Mesnevi'si* üzerine kaleme aldığı şerhi tanıtılarak *Mesnevi'nin* şerh geleneğindeki yerini tespit etmeyi hedeflemektedir.

Şem'i Efendi'nin *Mesnevi Şerhi*, *Mesnevi'nin* tamamını kapsayan ilk Türkçe şerh olması, dönemin padişahı III. Murad'ın emriyle yazılması, *Mesnevi'nin* anlaşılması için vahdet-i vücud terminolojisindeki merâtib-i vücud bilgisini anahtar kavram olarak görmesi, temel İslâmî ilimler ve tasavvuf literatürüne ait sekseni aşkın kaynak ve 300 tasavvufi menkıbeye yer vermesi gibi özellikleriyle devrinde ve kendinden sonra yazılan *Mesnevi* şerhlerine emsal teşkil etmiştir.

Özellikle *Mesnevi'nin* irşad rehberi boyutunun öne çıkarıldığı şerhte, Mevlâna'nın mutasavvıf cephesi görünür hale gelmekte, *Mesnevi* beyitlerinde semboller perdesiyle gizlenen tasavvufi istilahlara vukufiyet kolaylaşmaktadır. Bu yönüyle kitap, tasavvufi yorumların *Mesnevi* şerhlerine girişine dair Ankaravî öncesi ve sonrası şeklindeki tasnifin yanlışlığını da ispat etmektedir.

ARAŞTIRMA DİZİSİ

Kadı Sicillerinde İstanbul (XVI. ve XVII. Yüzyıl),
M. Âkif Aydın,
İstanbul: İSAM Yayınları,
200 sayfa, ISBN 978-605-5586-34-8.

Osmanlı Kadı Sicilleri'nden bir numune özeliğini taşıyan bu eser, Osmanlı mahkeme defterleri arasından hazırlanan on beş ciltten yapılmış bir seçkidir. Bilindiği gibi Kadı Sicilleri, konu zenginliği, hukuki ve sosyal olaylara yaklaşım biçimi ve mahkemelerin Osmanlı devlet yapısı içerisindeki yeri ve işlevi yönlerinden konunu uzmanları yanında uzman olmayan çok sayıda ay-

dının da ilgisini çekmektedir. Bu eser, söz konusu ilgiye cevap mahiyetinde hazırlanmıştır.

Eserde görüleceği üzere seçilen kayıtlar, hukuk ve sosyal hayat ağırlıklı bir tasnife tabi tutularak Osmanlı hukukuna ait giriş bölümüyle ve her bölümün başına eklenen o bölümdeki kayıtları daha anlaşılır kılan bilgilerle zenginleştirilmiştir. Her kayıttan sonra, kayıtların asıl defterdeki yerleri parantez içinde gösterilmiş ve her kaydın tarihi belirtilmiştir. Bu eserle birlikte Osmanlı'da hayatı ve toplumu ilgilendiren pek çok konu, uzmanı olsun olmasın konuya ilgi duyan her kesim için gün yüzüne çıkacaktır.

Beyond Dominant Paradigms in Ottoman and Middle Eastern/North African Studies: A Tribute to Rifa'at Abou-El-Haj (Osmanlı ve Orta Doğu-Kuzey Afrika Çalışmaları'nda Hakim Paradigmaların Ötesi: Rifa'at Abou-El-Haj Armağanı)

Edited by Donald Quataert ve Baki Tezcan, İstanbul: İSAM Yayınları, 237 pgs. ISBN 978-605-5586-33-1.

Bu eser, Abou-El-Haj'ın onuruna Donald Quataert ve Baki Tezcan tarafından Nisan 2010'da Binghamton'da düzenlenmiş, meslektaş ve öğrencilerinin tebliğler sunup kendisinin Osmanlı ve Orta Doğu-Kuzey Afrika Çalışmaları üzerindeki etkisini değerlendirdikleri bir konferanstan doğmuştur. Quataert, Binghamton Üniversitesi'nde Tarih dalında ordinaryüs profesör olup aralarında *Osmanlı İmparatorluğu, 1700-1922'nin* (İngilizcesi, 2000; Türkçe çeviri: Ayşe Berktaş, 2002) de bulunduğu birçok kitap ve makalenin yazarıdır. Tezcan ise Kaliforniya Üniversitesi Davis Kampüsü'nde Tarih ve Din Ça-

lışmaları doçenti ve *The Second Ottoman Empire: Political and Social Transformation in the Early Modern World*'ün (İngilizcesi, 2010; Osmanlı İmparatorluğu'nun duraklama ve gerileme devri olarak bilinen devirlerine farklı bir bakış açısı getiren bu kitabın Türkçe çevirisi-nin 2011'de çıkması beklenmektedir) yazarıdır. Kitaptaki makaleler ilk olarak 2010'dan bu yana İSAM tarafından neşredilen *Osmanlı Araştırmaları*'nın 36. sayısında yayımlanmıştır.

KADI SİCİLLERİ

İstanbul Kadı Sicilleri Bâb Mahkemesi 46 Numaralı Sicil (H. 1096 - 1097 / M. 1685 - 1686,

Hazırlayanlar: Sabri Atay, Yılmaz Karaca, Rasim Erol, Salih Kahriman, Fuat Recep, Hüseyin Kılıç
790 s. + CD, ISBN 978-605-5586-35-5.

İstanbul Kadı Sicilleri Bâb Mahkemesi 54 Numaralı Sicil (H. 1102 / M. 1691),

Hazırlayanlar: Hüseyin Kılıç, Yılmaz Karaca, Rasim Erol, Salih Kahriman, Fuat Recep, Sabri Atay
538 s. + CD, ISBN 978-605-5586-38-6.

İstanbul Kadı Sicilleri Eyüb

(Havass-ı Refia) Mahkemesi 74 Numaralı Sicil (H. 1072 - 1073 / M. 1661 - 1662),

Hazırlayanlar: Hüseyin Kılıç, Yılmaz Karaca, Rasim Erol, Salih Kahriman, Fuat Recep, Sabri Atay
524 sayfa + CD, ISBN 978-605-5586-40-9.

İstanbul Kadı Sicilleri Eyüb (Havass-ı Refia) Mahkemesi 19 Numaralı Sicil

(H. 1028 - 1030/ M. 1619 - 1620),

Hazırlayanlar: Yılmaz Karaca, Rasim Erol
562 sayfa + CD, ISBN 978-605-5586-39-3.

İSAM Yayınları için,

Tel : 0.216 472 12 02-03 İSAM

0.212 511 44 32 TDV Çağaloğlu Yayınevini arayabilir veya

www.diyanyetayinlari.com.tr web sitesi ve istek@isam.org.tr e-posta adresinden istekte bulunabilirsiniz.

TDV

Çağdaş bir kelimacı İslam dininin yılmaz savunucusu Ahmet Hamdi AKSEKİ (1887-1951)

Dr. Mustafa Hizmetli
TDV İLK SAY Kurulu Başkanlığı

Ahmet Hamdi, 1887 yılında Akseki'nin Sülles (Güzelsu) nahiyesinde doğdu. Babası Güzelsu Camii imamı Mahmud Efendi'dir. Beş altı yaşlarında iken Kur'an okumaya başlayan Ahmet Hamdi ilk Arapça derslerini nahiyedeki Mecidiye Medresesi'nde Abdurrahman Efendi'den aldı. On dört yaşında başladığı Ödemiş'teki Karamanlı Süleyman Efendi Medresesi'nde Gerçekli İsmail Hasib Efendi ile Aksekili Hacı Mustafa Efendi'den medrese öğreniminde temel derslerden olan Arapça, Farsça, akaid, fıkıh, tefsir ve hadis dersleri okuyan Ahmet Hamdi, tahsili sırasında geçimini mühür kazıyarak sağladı.

Ödemiş'teki tahsilini tamamlayan Ahmet Hamdi babasıyla birlikte pamuk tarlalarında çalışarak denkleştirdiği parayla 1905'te İstanbul'a giderek Fâtih dersiamlarından Bayındırlı Mehmed Şükrü Efendi'nin derslerine devam etti. Bu arada o dönemin ünlü dersiamlarından olan Tokatlı Hacı Şâkir Efendi ile Aksekili Hacı Mustafa Hakkı Efendi'den özel dersler aldı. 1914'te Bayındırlı Mehmed Şükrü Efendi'den icazet alan Ahmet Hamdi ayrıca Mehmed Akif'ten Muallakât-ı Seb'a başta olmak üzere Arap edebiyatı ile ilgili bazı metinler okudu. Bir taraftan medrese tahsilini sürdürürken diğer taraftan da Dârülfünun'un Ulûm-i Âliyye-i Diniyye Şubesi'ne giren Ahmet Hamdi dördüncü sınıfa geçtiğinde bu fakültenin lağvedilmesi üzerine Dârülhilâfeti'l-Aliyye Medresesi'nin yüksek kısmına nakledildi ve son sınıfı burada okuyarak icâzet aldı. Daha sonra Medresetü'l-Mütehassısın'ın Felsefe, Kelam ve Hikmet-i

İlahiyye Şubesi'ne giren Ahmet Hamdi buradan birincilikle mezun oldu. Ruûs imtihanını kazanarak dersiam olduğu sırada otuz iki yaşındaydı.

1908'den sonra yazı hayatına başlayan Ahmed Hamdi'nin bazı makaleleri Beyrut ve Mısır gazetelerince iktibas edildi. Balkan Harbinden önce Sebilürreşad mecmuasının Bulgaristan ve Romanya muhabirliğini yapan Ahmet Hamdi, Bulgaristan'ı dolaşarak Müslümanları irşad etmiş ve intibalarını "Bulgaristan Mektupları" adı altında bu mecmuada neşretti. Medresetü'l-Mütehassısın'ın son sınıfında iken Heybeliadadaki Mekteb-i Bahriyye-i Şahaneye din dersleri, din felsefesi ve ahlak dersleri hocası olarak tayin edilen Ahmet Hamdi, Aralık 1916 Kasım 1918 tarihleri arasında Aksaray Pertevniyal Valide Sultan, Dolmabahçe, Üsküdar Mihrimah Sultan ve Hırka-ı Saadet camileri kürsü şeyhliklerinde bulundu. Ağustos 1919'da Medresetü'l-İrşad'ın Vaizin Şubesi Tarih Felsefesi müderrisliğine tayin edilen Ahmet

Hamdi'nin bu görevi aynı yıl eylül ayında içtimaiyat müderrisliğine çevrildi.

Milli Mücadelenin başlaması üzerine Anadolu'ya geçen Ahmet Hamdi, bir yandan yazı, vaaz ve konferanslarıyla Anadolu harekâtını desteklemiş, bir yandan da Ocak 1922-Kasım 1923 tarihleri arasında Ankara Lisesi ulûm-i diniyye muallimliği yapmıştır. Bu görevi yürütürken Umur-ı Şer'iyye ve Evkaf Vekâleti Tedrisat Umum Müdürlüğü'ne tayin edilen Ahmet Hamdi, bu sırada medreselerin müfredat programlarını ıslah etmiş, hazırladığı rapor ve layihalar ile Darülhilâfe medreselerinin sayısı on üçten otuz sekize çıkarılmıştır. Şer'iyye Vekaleti'nin ilgası üzerine Darülfünun İlahiyat Fakültesi hadis ve hadis tarihi müderrisliğine getirilmişse de aynı tarihte Diyanet İşleri Reisi Rifat Börekçi'nin isteği üzerine, Diyanet İşleri Reisliği Hey'et-i Müşavere azalığına tayin edilmiştir. Bu görevi sırasında Elmalılı Hamdi Yazır'ın "Hak Dini Kur'an Dili" adlı tefsiri ile "Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi ve Şerhi'nin yayıma hazırlanmasında büyük hizmet görmüştür. 1920 yılında kurulan Tarikat-ı Selahiye Cemiyeti'nin faaliyetlerine katıldığı ithamıyla 1925'te Ankara İstiklal Mahkemesi'nde yargılanan Ahmet Hamdi, cemiyetle ilgisi bulunan on bir kişinin idama, birçoğunun da ağır hapse mahkûm edildiği mahkemede suçsuz bulunarak beraat etmiştir. 1939'da Diyanet İşleri reis muavinliğine ve M. Şerefettin Yalpkaya'nın ölümü üzerine 1947'de Diyanet İşleri reisliğine getirilen Ahmet Hamdi Akseki, bu vazifede iken 9 Ocak 1951 tarihinde Ankara'da vefat etmiş ve Cebeci Asri Mezarlığı'na defnedilmiştir.

O, son derece zeki, ileri görüşlü, devrindeki gelişmeleri takip eden, kendini devamlı olarak yenileyen ve taklide karşı olan bir din âlimidir. Arapça, Farsça ve İngilizce bilen Akseki, müsbet ilimlere, akılcı anlayışa ve felsefi düşünceye ilgi duymuş, bir kısım filozofları bu açıdan incelemiş ve İslami bakımdan tenkit etmiştir. Saltanat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerini yaşayan bir âlim ve fikir adamı olarak müslüman Türk toplumunun uğradığı sosyal ve kültürel değişikliği yakından takip etmiş olan Akseki, eser ve makalelerinde

bu konuda isabetli teşhis ve tahlillerde bulunmuştur. İktisadi, siyasi, kültürel ve ilmi bakımdan geri kalmış İslam toplumlarının her alanda gelişme ve ilerlemeleri için hayatı boyunca gayret sarf eden Akseki, bu gaye için Kur'an'ı ve hadisi esas alarak İslami ilimlerin canlandırılmasını, gelişmelerin ışığında İslami müesseselerin yeniden düzenlenmesini gerekli gören Mehmet Akif ve arkadaşları gibi, bir taraftan hurafe ve batıl inançlarla diğer taraftan da dini Batı kalıpları içinde değerlendiren modası geçmiş bir müessese şeklinde gösterip İslam'a hücumda bulunanlarla mücadele etmiştir. Batı emperyalizminin İslam dünyasının parçalanması için kurduğu plan ve sürdürdüğü gayretlere dikkatleri çeken Akseki, garpçılık ve milliyetçilik hareketlerine karşı çıkarak müslüman toplumların kurtuluşu için İslam birliği fikrini savunmuştur.

Kur'an'ı Kerim'in Türkçe tercümesiyle namaz kılınması yönündeki temayüllere karşı gerek Hey'et-i Müşavere azalığı gerekse Diyanet İşleri reis muavinliği sırasında takındığı tavizsiz tavır, ilmi ve dini gayret ve cesaretinin bir ifadesi olarak değerlendirilmelidir. Akseki, bu yönde bir kanaate sahip bulunan reis Şerefettin Yalpkaya'nın isteği üzerine hazırladığı raporda böyle bir uygulamanın dini ve ilmi hiçbir dayanağı bulunmadığını ortaya koyarak karşı tavır alacak yüreklilikte bir şahsiyettir. Akseki, verdiği eserlerle halkın uzun süre ihmal edilen dini bilgiler ihtiyacının karşılanmasında da büyük hizmet görmüştür.

Cumhuriyet dönemi dini kültürün temel taşı sayılabilecek çok sayıda kitap kaleme almış olan Akseki'nin yayınlanmış eserleri:

1. Ahlak Dersleri, İstanbul: Üçdal Neşriyat, 1968
2. Askere Din Kitabı Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 1980.
3. Bulgaristan Mektupları, İstanbul: Rağbet Yayınları, 2000.
4. Din Dersleri, İstanbul: Üçdal Neşriyat, 1970
5. Garanik Efsanesi, İstanbul: Birun Kültür Sanat Yayıncılık, [t.y.]
6. İslam Fitri, Tabii Ve Umumi Bir Dindir Ankara: Diyanet İşleri Reisliği, 1943. 1. c.
7. İslam Dini, İtikat, İbadet Ve Ahlak, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 1960
8. İslam'da Birlik ve Fıkıh Mezhepleri, Muhammed Reşid Rıza, 1354/1935; sdl. Hayreddin Karaman; trc. Ahmet Hamdi Akseki, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 1974.
9. Namaz Surelerinin Türkçe Tercüme Ve Tefsiri, 8. bs. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 1985
10. Peygamberimiz ve Müslümanlık, Ankara: Baysan Yayınları, 1955
11. Peygamberimizin Vecizeleri: Kuvvetli İman, Kuvvetli İrade, 1945 İstanbul
12. Ve'l-asr Suresi Tefsiri, sdl. Ertuğrul Özalp. İstanbul: Birun Kültür Sanat Yayıncılık, [t.y.]

TDV

Kaynaklar

Süleyman Hayri Bolay, "Ahmet Hamdi Akseki", DİA, İstanbul 1989, C II, s. 293-295.

Ahmet Hamdi Akseki (sempozyum) TDV yayınları, Ankara 2004.

TARİHİ

Geçmiş M.Ö. 2000'li yıllara dayanan bir yerleşim merkezi olan Bitlis il sınırları içinde Urartu, Pers, Mekadonya Krallığı, Roma ve Bizans dönemlerine ait izlere rastlanmaktadır.

Halife Hz. Ömer zamanında (641) İslamiyetle tanışan Bitlis, Emeviler, Abbasiler ve Mervanilerin yönetiminde kalmıştır. Selçuklu ve Eyyubi Türkleri ile birlikte bölgeye gelen Müslüman Türklerden önce bölge, Türk iskânını Anadolu'da İslamiyet'le tanışan Proto-Türklerle birlikte, Sultan Alparslan'dan beş buçuk asır önce görmüştür.

Bitlis, Müslüman Türklerin Anadolu'ya giriş tarihi olan 1071'den itibaren çeşitli Türk devlet ve beyliklerinin idarisinde (Safavi, Selçuklu, Eyyubi, Ak Koyunlu, Kara Koyunlu Devletleri, Ahlatşahlar, Çandarogulları, Şerefhanbey) Osmanlı İmparatorluğu'nun bölgeye hakim oluşuna kadar gelmiştir.

1537 tarihli bir icmal defterinde Bitlis, çevresindeki Tatvan, Ahlat,

Muş, Bulanık ve Hınıs nahiyeleri kendisine bağlı olan bir Osmanlı ili olarak gösterilmektedir.

Daha sonra Muş sancağına bağlı bir kaza olarak 19. yüzyılın ortalarına kadar gelen Bitlis, 1879'da Siirt, Muş, Genç, Bitlis Merkez sancaklarının bağlı olduğu 4 sancak, 19 kaza, 8 nahiye ve 2088 köyden oluşan vilayet merkezi olmuştur. Bitlis merkez sancağının sınırları bugünkü Bitlis ilinin sınırlarına denk düşmektedir.

Bitlis 17, 18 ve 19. yüzyıllarda bölgenin kültür ve sanat merkezi olmuştur. Dönemin medrese, cami, külliye, han, hamam gibi yapıları bugün ilin geçmişteki o parlak döneminin delili olarak ayakta durmaktadır. Evliya Çelebi Seyahatnamesinde monografisini çizdiği dört ilden biri Bitlis'tir. Seyahatnamenin Türkçeye çevrilen 6. cildinin 200 sayfayı aşkın bölümü Bitlis ve çevresini anlatmaktadır.

3 Mart 1916 tarihinde Ruslarca işgal edilen Bitlis, Gazi Mustafa Kemal Atatürk komutasındaki 16. Kolordu ve Çanakkale cephesinden gelen 2. Ordu birlikleri ile milis güçlerinin mücadelesi sonucu 8 Ağustos 1916'da düşman işgalinden kurtarılmıştır.

Birinci Dünya Savaşı başlarken nüfusu 60.000'e yaklaşan Bitlis, Rus işgali sırasında büyük bir yıkım ve göç yaşamış, özellikle Ermeni çetelerinin katliamı sonucu il merkezinin nüfusu birkaç yüz kişiye kadar inmiştir.

Bu sosyal, kültürel ve ekonomik çöküntünün sonucu olarak 12 Haziran 1929'da 1509 sayılı Kanun'la Muş iline bağlanarak ilçe yapılan Bitlis, 1936 yılında

yeniden il olmuştur. Ancak bu güzel şehir tüm çabalara rağmen Birinci Dünya Savaşı öncesi parlak günlerini yakalayamamıştır.

COĞRAFI YAPI VE İKLİMİ

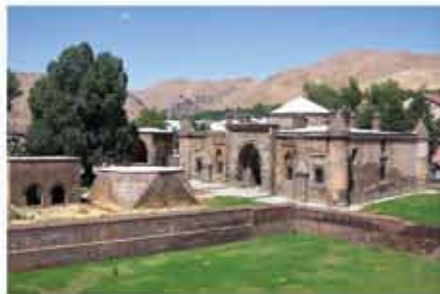
Bitlis İlinin genel olarak yüzölçümü 6.706 km²'dir. Bu rakama Bitlis İli sınırları içerisinde kalan Van Gölünün 1.876 km²'lik kısmı da dahil edildiği takdirde toplam olarak İlin yüzölçümü 8.582 km² olmaktadır.

Bu duruma göre Bitlis İli 410 33' - 430 11' Doğu Boylamları 370 54' - 380 58' Kuzey Enlemleri arasında yer almaktadır. İlin en doğu hudut noktasından en batı hudut noktasına kadar 144, en kuzey noktasından en güney noktasına 120 km'dir.

Bitlis, Doğu Anadolu Bölgesinin Yukarı Fırat ve Yukarı Murat bölümlerinin sınırı üzerinde bulunan bir ilimizdir.

DAĞLAR

Güneydoğu torosların uzantısı şeklinde olan ve ili çevreleyen dağların yükseklikleri 2000 metreyi aşmaktadır. İlin doğusunda Süphan 4058 metre ile Türkiye'nin ikinci büyük dağıdır. Nemrut Dağı ülkemizde en son faaliyete geçen volkanik dağdır. Nemrut volkanik bir yapıya sahiptir, 1441 ile 1443 tarihleri arasında faaliyete geçerek lavlar 60 km güneye atmıştır. Yüksekliği 3050 metre olan dağın üzerinde Türkiye'nin en büyük krater gölü bulunmaktadır. Bitlis ilindeki diğer dağlar,

güney torosların devamı olan sıra dağlar, Sini dağı (2730) Kırımıztaş tepe (2607) karataş tepe (2609) Handağı tepe (2433) bulunmaktadır.

GÖLLER

3765 km² alanı ile Türkiye'nin en büyük gölü **Van gölü**dür. Van gölünün 1876 km²'si Bitlis sınırları içinde bulunmaktadır. Oluşum itibarı ile tektonik ve volkanik set gölüdür. Deniz seviyesinden yüksekliği 1700 metredir, derinliği 100 metreyi aşmaktadır. Vangölü üzerinde Tatvan Van arasında Feribot seferleri yapılmaktadır. Vangölü sodalı olmasından dolayı balık çeşidi bulunmamakta yalnızca kendisine has "**Vangölü İnci Kefali**" yaşayabilmektedir.

Türkiye'nin en büyük gölü olan Van Gölü'nün üçte ikisi Bitlis sınırları içinde olup, Doğu Anadolu Bölgesi'nde Van Kapalı Havzasının ortasında yer alır.

Van Gölü klorlu, sülfatlı ve karbonatlı göller grubuna girer. Suyu oldukça tuzlu olan göl suyunda ayrıca yüksek oranda soda vardır. Göl suyunun %5.9 oranında sodyum karbonat, %3.8 oranında sodyum klorür, %0.4 oranında magnezyum klorür, %0.3 oranında magnezyum sülfat, %0.1 oranında kalsiyum sülfat ve %0.1 oranında potasyum klorür içerdiği saptanmıştır. Van Gölü'nde Akdamar, Kuşadası, Çarpanak ve Gadir adlı 4 ada vardır.

Amerika'daki krater gölünden sonra dünyanın ikinci büyük krater **Nemrut Krater gölü**dür. Soğuk ve sıcak sular ile her an harekete geçecekmiş gibi buhar fışkırtan bir doğa harikasıdır, deniz seviyesinden yüksekliği 2442 metrede bulunan krater gölü çevresinde Yeşil Göl, Ilık Göl ve buna benzer dört göl bulunmaktadır. Bu göller yağın kar ve yağmur su ile beslenmektedirler. 2002 yılında 1. derece doğal sit alanı olarak belirlenen Nemrut Kalderası, Van Gölü havzasının batısında, Bitlis ilinin Tatvan, Ahlat ve Güroymak ilçeleri arasında yer almaktadır.

Nazik gölü Van Gölüne 25 km kadar uzaklıktadır ve Ahlat ilçesinin kuzeybatısında yer alır. 30 km² alana sahiptir. Denizden 1876 metre yüksekliğe ve 40-50 metre derinliğe sahip olan gölde aynalı sazan ve inci kefali yetiştirilmektedir.

Arın gölü : Adilcevaz İlçe merkezinin 10 km doğusunda bulunan göl Van Gölüne yakındır. 13 km² alana sahip olan gölün suyu sodalıdır.

Aygır gölü : Adilcevaz İlçesi ile Süphan Dağı arasında bulunan göl 3,5 km² alana sahiptir gölde alabalık yetiştirilmektedir.

İKLİMİ

Bitlis İli deniz seviyesinden 1545 metre yükseklikte bulunan Bitlis'e kış erken gelir, geç gider. Kışın çok kar yağar. Kışları soğuk ve kar yağışlı, yazları ise kısa sürer sıcak ve kurak geçer. Karasal iklim özelliğini gösterir. Van Gölü çevresinde bulunan Adilcevaz, Ahlat ve Tatvan ilçelerinde kış daha yumuşak geçer. Bitlis ili yurdumuzun en çok kar yağışı alan bölgesidir.

Arazi, Anadolu yaylasına nazaran daha yüksek ve daha girintili çıkıntılıdır, arazisinin % 71'i dağlık % 3'ü yayla, %10,4'ü ova, %15,6'sı dalgalı olup, değişik bir topografisi vardır. Bundan da anlaşılacağı üzere Bitlis İli Doğu Anadolu Bölgesinin en dağlık bir yerini teşkil etmektedir. Hatta Hizan ve Mutki İlçelerinde hiç ova bulunmamakta ve dağlık arazinin oranı % 90'ı geçmektedir. Ancak Adilcevaz ve Ahlat İlçeleri nispeten az dağlıktır. Buna mukabil ova olan sahalar bilhassa Adilcevaz'da daha fazladır.

NÜFUS VE DAĞILIMI

1. Merkez İlçe: TÜİK verilerine göre İl Merkezinde 43.109, Köyler ile birlikte 62.811'dir. Merkez, İlçe ve Köyler dahil Toplam nüfusu 328.767 dır.
2. **Adilcevaz İlçesi**; İlçe Merkezi 14.000, Köyler ile birlikte 32.180
3. **Ahlat ilçesi**; İlçe Merkezi 19.182, Köyler ile birlikte 35.647
4. **Güroymak İlçesi**; İlçe Merkezi 20.607, Köyler ile birlikte 44.416
5. **Hizan İlçesi**; İlçe Merkezi 10.045, Köyler ile birlikte 40.526
6. **Mutki İlçesi**; İlçe Merkezi 2.260, Köyler ile birlikte 34.750
7. **Tatvan İlçesi**; İlçe Merkezi 59.584, Köyler ile birlikte 78.437

EKONOMİ

Bitlis'in ekonomisi tarıma dayanır. Faal nüfusun % 80'i tarım, hayvancılık ve ormancılıkla uğraşır.

TARIM

Ekime müsait arazinin çoğunda tahıl ekilir. En çok buğday ayrıca şekerpancarı, patates, lahana, çavdar, darı, arpa, baklagillerden bilhassa fasulye yetişir. İçimi sert niteliği yüksek Türkiye de üretilen tüm tün-

lülerden farklı olan Bitlis tütünü çok kaliteli olup ,özel renk ve kokuya sahiptir. Meyvecilik sebzeçilikte ileridir. Cevizleri, armutları meşhurdur. Elma, kiraz, kaysı, vişne de yetişir.

HAYVANCILIK

Bitlis halkının başlıca geçim kaynağı hayvancılıktır. İl alanının yaklaşık üçte birini kaplayan meralarda koyun, kıl keçisi ve sığır beslenir. Yerleşik yaşayanların yanı sıra göçebe aşiretlerinin büyük sürüleri vardır. Yetiştirilen hayvanlardan süt, peynir, tereyağı, yün, kıl ve deri elde edilir. Ayrıca tulum peyniri üretilir.

TURİZM

Bitlis ili kış mevsimin uzun sürmesi nedeniyle kış turizmi açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Özellikle kayak sporu bütün canlılığıyla yediden yetmişe her kesiminin kış eğlencesi olmuştur. Türkiye'nin en eski kayak tesislerinden birine sahiptir.

Ayrıca modern tesislerde kurulmaya başlanmıştır. Türkiye'nin en uzun kayak pistine sahip Merkezler arasında yer alan Nemrut Kayak Merkezi kış turizmi için geleceğin en cazip merkezi olacaktır. Bitlis Valiliğince yaptırılan Tlesiyey tesisi, lift uzunluğu 2500 m. Saatte 1000 kişi taşıma kapasitesindedir.

Bir taraftan eşsiz doğa harikası Nemrut Krater Gölü, diğer taraftan Vangölü'nün uçsuz bucaksız görüntüsü ile Nemrut kayak merkezi Bitlis'e ayrı bir güzellik katmaktadır.

Bitlis Kalesi, İhlasiye Medresesi, Elaman Kervansarayı, Ahlat Selçuklu Mezarlığı ile İl ve İlçelerdeki tarihi camiler, kümbetler,tarihi hamamlar görmeye değer yerlerdir.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI BİTLİS ŞUBESİNİN BİTLİS'E KAZANDIRDIĞI ESERLER

1. Merkez Şems-i Bitlis Mahallesi'nde 258 m² arsa üzerinde yapılan Şems-i Bitlis Kur'an Kursu Taziye evi ve Cami Görevlilerine ait 6 adet lojman,
2. Merkez Gazibey Mahallesi şehir merkezinde 44 m² arsa üzerinde yapılan 3 katlı yayınevi,
3. Merkezde Nur Caddesinde 630 m² arsa
4. Merkez Zeydan Mahallesi'nde 388 m² arsa,
5. Merkez Gazibey Mahallesi Merkez Kalealtı Camiine ait İmamevi,
6. Merkez 8 Ağustos Mahallesi 388 m² arsa üzerinde yapılan Camii ve müştemilatı ile İmamevi,

GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER

Her yıl kutlamakta olan Kutlu Doğum, Camiler ve Din Görevlileri Haftası münasebetiyle İl Müftülüğü ile işbirliği yapılarak erkek ve bayanlara yönelik çok sayıda konferans ve panel düzenlenmiştir.

İl Merkezi ve bağlı köylerdeki Camii, Kur'an Kursları ve İmamevleri inşaatlarına destek amacıyla imkanlar ölçüsünde yardım yapılmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı'nca gerçekleştirilen Vekalet Yoluyla Kurban Organizasyonu kapsamında 2009 yılında 100 adet küçük baş hayvan kesilmiş olup, etleri fakir ve muhtaç vatandaşlara dağıtılmıştır.

İl Müftülüğüne veya Diyanet Vakfına yardım talebinde bulunan fakirlere imkanlar ölçüsünde maddi ve ayni yardımlar yapılmıştır.

TDV

Yükseliş Mahallesi Camii

Şems-i Bitlis Kur'an Kursu,
Taziye evi ve Camii Görevlileri Lojmanı

İmran KILIÇ
İl Müftüsü

1957 yılında Kahramanmaraş İlinde doğdu. İlk ve İmam-Hatip Lisesi tahsilini aynı ilde tamamladı. 1981 yılında Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinden mezun oldu. Askerlik görevini yedek subay olarak 1982 - 1983 yılları arası

İstanbul'da tamamladı. Diyanet İşleri Başkanlığınca açılan Müftülük ve Vaizlik sınavını kazandıktan sonra Antalya Müftülüğünde Stajiyer İl Müftü Yardımcısı olarak göreve başladı. Daha sonra Şanlıurfa İli Suruç İlçesi, Kahramanmaraş Andırın, Afşin, Pazarcık, Türkoğlu İlçe Müftülüğü, Kahramanmaraş Merkez Vaizliği yaptı. Gaziantep İl Müftü Yardımcısı iken Bitlis İl Müftülüğüne atanarak 07.11.2010 tarihinde görevine başladı. İmran KILIÇ, evli 3 çocuk babası olup, Arapça bilmektedir.

Doğru İnsanlarla Birlikte Olmak

“Ey iman edenler! Allah’tan sakının ve doğru kimselerle birlikte olun.” (Tevbe 9/119)

Dr. Abdurrahman CANDAN
Din İşleri Yüksek Kurul Uzmanı

Mü’min, Allah’ın belirlediği ölçülere uyma ve hayatını ona göre şekillendirme gayreti içindedir. Bu imanın gerektirdiği bir durumdur. Ancak içinde yaşadığı toplum, beraber yaşadığı grup(lar) hayat pratiğinin, itikadından farklı olmasına neden olabilmektedir. Bir yanda inandığı değerler, öte yanda beraber yaşadığı, vazgeçemediği insanlar ve oluşumlar.

İnsan, sosyal bir varlık olması hasebiyle bir topluluk içinde yaşama eğilimindedir. Bulunduğu toplum onun yaşantısını, düşüncelerini etkileyebilmekte, iradesini elinden alabilmekte ve onu istediği gibi yönlendirebilmektedir.

Allah bu ayette, mü’minlerden, sorumluluk bilinci olan takva elbisesine bürünmelerini emretmekte, ardından da bu bilince sahip doğru insanlarla birlikte olmalarını isteyerek iman, amel ve ahlak alanındaki kazanımlarını muhafaza etmeleri-

ni istemektedir. Doğru insanlarla birlikte olmak, bildiği doğruların, bağlandığı ilkelerin korunmasına yardımcı olacağı gibi pekişmesini de sağlayabilecektir. Doğru insanlar verdikleri sözü yerine getiren, yaptıkları antlaşmaların, atıkların imzaların arkasında duran ve her şeyden önce Allah’a karşı verdikleri söze sadık kalanlardır. Allah’a verdiği söze sadık kalan insanlar tabiatıyla çevresinde bulunan insanların da sadakatlerine bağlı kalmaları yönünde teşvikte bulunacaklardır.

Kişinin iman etmesi, takva ile bunun gereğini yapmaya çalışması ve öğrendiklerini koruması çoğu zaman yakın çevresinde bulunan salih, muttaki, doğru insanların katkıları ve yönlendirmeleri ile mümkün olabilmektedir. Dolayısıyla mü’minin sadık insanlarla seviyeli, ilkeli dostluklar kurması inancını daha iyi koruması ve yaşayabilmesine yardımcı olacaktır. **IDV**

Kur'an'ı Okuma ve Yaşama

Dr. Abdurrahman CANDAN
Din İşleri Yüksek Kurul Uzmanı

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (sav) şöyle buyurmuştur: *"Kur'an'ı öğrenin, onu okuyun ve okutun. Kur'an'ı öğrenen, okuyan ve gereğini yapan kimse, her tarafa koku yayan misk dolu bir kaba benzer. Kur'an'ı öğrenen (fakat onu çevresine yaymayan), yatıp uyuyan kimse ise ağzı bağlı koku yaymayan bir misk kabına benzer."* (Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'ân, 2)

Hızla gelişen ve değişen hayatta kulluk bilincini muhafaza etmenin en güzel yolu Kur'an'ı okuma, onu tefekkür etme ve uygulamadır. İnanan kişinin baş döndürücü gelişmeler karşısında özünü kaybetmemesi, aidiyetini pekiştirmesi için Kur'an okuması daha önemli hale gelmiştir.

Müslüman, ilahi kelamı okuyarak, anlayarak, benimseyerek kendine gele-

cek, zihninde ve amelinde oluşan aşınmaları gidermeye çalışacaktır. Bu şekilde kendini koruyarak Allah katında güzel bir konum elde edecektir. Hz. Peygamber bununla ilgili olarak da şöyle buyurmuştur: *"Kur'an'ı okuyup da onun gereğini yerine getiren kişi, şerefli elçiler (melekler)le birlikte dir."* (Buhari, Tefsir, (Abese) 1)

Hz. Peygamber emir kipiyle ilahi kelamın öğrenilmesini, okunmasını ve elde edilen güzelliklerin başkalarına aktarılmasını istemiştir. Çünkü hayat kitabı olan Kur'an, okuyanı rahmet ve bereketiyle kuşatır, ışık ve feyiz verir, dinamizm kazandırır. Rasulullah (s.a.v) kişinin elde ettiği bu birikimle, istifade edemeyenlere ilahi güzelliklerin ulaştırılmasını istemiştir. TDV

GRİP SALGINLARI

Prof. Dr. İ. Safa KAYA

TDV Ankara Özel 29 Mayıs Hastanesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Uzmanı

Grip kelimesi nezle kırıklık soğuk algınlığı gibi birçok hafif rahatsızlıklar için genel anlamda kullanılmaktadır. Oysa gerçek grip çok daha ağır seyreden bir hastalıktır.

Ateş, nezle, öksürük, baş ağrısı, halsizlik, terleme gibi belirtilerle karakterize spesifik akut bir viral solunum enfeksiyonu olan grip, çoğunlukla kış aylarında bir salgın olarak ortaya çıkar. Milattan önceki çağlarda tanınmış ve salgınları, büyük insan topluluklarının ölümüne sebep olmuş bir hastalıktır. Her yüzyılda iki-üç grip salgını bütün dünyayı kaplayarak milyonlarca insanı öldürmüştür. Bunların çoğu Asya'dan başlamış Avrupa ve Amerika'ya yayılarak bir-iki yıl sürmüştür. İnfluenza(grip) 1918 salgını, hastalık İspanya'da başladığından, "İspanyol nezlesi" adını almıştır. Kısa sürede Avrupa'yı kaplamış 1919'da Amerika'ya geçerek dünyada 20 milyondan fazla insanın hayatına kıydıktan sonra şiddetini kaybetmiştir. Bundan sonra dünya çapındaki salgın 1957'dedir. Asya gribi adıyla tanınmıştır. Halen endemik şekilde her ülkede bulunmaktadır. İki-üç yılda bir çıkan salgınlara rastlanmaktadır. 1968'deki büyük salgın "Hong Kong" gribi adıyla anılmıştır.

Grip virüsü üzerinde en çok çalışılan virüslerden biridir. Orthomyxovirus grubundan ve bir RNA virüsü olan grip virüsünün A,B,C olmak üzere üç tipi vardır. Virüs, fiziki etkilere dayanıksızdır. Güneş ışığı özellikle ultraviyolede hızla 56 derecede birkaç dakikada ölür. Eter, formaldehit, fenol ile inaktive edilir. Doku içinde liyofilize edilirse soğukta uzun süre muhafaza edilebilir.

İnfluenza salgınlarında sürekli olarak aynı tip sorumlu değildir. Değişik tip ve alt tiplerle tekrar tekrar geçirilmesi söz konusudur. Küçük çapta sınırlı veya dünya çapında salgınlarda önemli olan A ve B tipleridir. Bunlarında alt grupları vardır. A ve B tipleri birbirine karşı bağışıklık sağlamamaktadır. Bu nedenle

çeşitli tiplerle olan enfeksiyonlarda kişi her defasında yeniden hastalığa yakalanabilmektedir.

İnfluenza salgınları mevsimle ilgilidir. Genellikle sonbaharın soğuk aylarında başlar, kış aylarında artar. Günlük hava ısısının fazla iniş ve çıkış yaptığı zamanlarda sık görülür. Fakat yaz sonlarında sıcak aylarında başlayan salgınlar da tespit edilmiştir. Halen görülen salgınlar, meteorolojik şartlarla ilgilidir. Enfeksiyon, sisli, kapalı ve yağışlı geçen günlerden sonra artar.

İnfluenzaya bütün ırk ve cinsler duyarlıdır. Enfeksiyonu kadın erkek aynı oranda alırlar. Küçük çocuklar ve gençler daha çok yakalanırlar. Erişkinlerde hastalanma daha azdır; çünkü bunlar, birçok kere grip geçirmiş olduklarından kanlarında bir bağışıklık bulunabilir. Fakat yaşlılar geniş çaplı salgınlarda tehlike altındadırlar. Salgınlar kentlerden başlar okul, kışla, fabrika, hapishane gibi toplu yaşanan yerlerde temas kolay olduğundan hızla yayılır. Köylerde daha seyrek olur. Kış mevsiminde kapalı ulaşım araçlarının, sinema, tiyatro gibi yerlerin uygun ortamları enfeksiyonun kolayca bulaşmasını sağlar. İnsandan insana bulaşma yakın temas ve öksürük aksırıkla ortamı yayılan içinde virüs partikülü taşıyan "damlacık" adı verilen solunum yolu salgılarıyla olmaktadır.

Virüs, solunum yollarından vücuda girer. İnkübasyon (kuluçka) dönemi kısadır; bir-üç gün içinde hastalık başlar. Aniden başlayan ateş, şiddetli baş ağrısı, eklem ve kaslarda özellikle sırt ve belde ağrılar vardır. Hasta çok halsiz ve bitkin bir durumdadır. Bazen mide bulantısı ve kusma görülür. Grip, değişik sistemlerde yerleşmiş semptom kompleksleri ile tanınır. Başlıca (1) genel, (2) solunum sistemi, (3) sindirim sistemi, (4) sinir sistemi belirtileri ile açığa çıkar. En sabit belirti ateştir. Çoğunlukla dört gün kadar sürer. Solunum sistemi belirtileri, influenzanın en çok rastlanan belirtileridir. Üst solunum yollarının hafif nezlesinden öldürücü zattüreeye kadar değişik klinik belirtiler vardır. İnfluenzanın genel enfeksiyon şekillerinde, virüsün toksinine bağlı olmak üzere bazı sinir sistemi belirtileri bulunur. Huzursuzluk, uykusuzluk, çocuklarda havale nöbetleri, şuur bozuklukları yanından enfeksiyon seyrinde beyin iltihabı olayları da bildirilmiştir.

Salgının şiddetine, hastanın yaşına, kişinin daha önceki sağlık durumuna göre hastalığın seyri ve sonuçlanması değişiklik gösterir. Küçük çocuklar, yaşlılar, daha önceden kronik akciğer ve kalp hastalığı olanlar, hamileler ve yatalak hastalar “yüksek risk” altındadır. Ölüm oranı tek tek görülen veya hafif geçen salgın durumlarında %0,1-0,2’yi geçmez. Ancak dünya çapında salgınlarda %10-15’i bulur. Ölümler çoğunlukla komplikasyonlara bağlı olarak ortaya çıkar. Vücut direncindeki düşme sonucu gelişebilecek ikincil çeşitli bakteriyel enfeksiyonlar tehlikeli sonuçlardan sorumludurlar.

Hastalık tek tek vakalar halinde her zaman bulunur. Fakat salgınlar ve özellikle dünya çapında salgınlar

arasında aralıklar vardır. Salgınlar çoğunlukla 4-5 yılda bir olur. Dünya çapında salgınlar ise, 30-35 yıl gibi daha geniş aralıklarla meydana çıkmaktadır. 1918’den sonra dünya çapında influenza salgını 1957’de başlamıştır. Bu geniş salgından sonra da her yıl çeşitli ülkelerde influenza salgınları süre gelmiştir. Bunlarda genellikle A tipi izole edilmiştir. 1969-70 kış aylarında İngiltere’deki salgında Aiki /Hong Kong/68 varyantı sorumlu bulunmuştur.

1992 Ocak ayında İstanbul ve Ankara’da ilk ve orta dereceli okullarda baş gösteren ve basında “Çin gribi” adıyla lanse edilen grip salgınının etken yönünden adının virüs kültürleri ve serolojik tiplendirme yöntemleriyle influenza tip A olduğu saptanmıştır. Bilişildiği gibi son yıllarda “Kuş gribi” ve “Domuz gribi” adlarıyla anılan ve halen de güncelliğini koruyan salgınlar görülmüştür.

Komplike olmayan vakalarda genellikle bir haftada iyileşmek kuraldır. En hafif gripte bile istirahat özellikle yatak istirahati esastır ve gereklidir. Bu sadece komplikasyonlardan kaçınmak için değil aynı zamanda mikrobu başkalarına bulaştırmamak için de gereklidir. Gripte genel destekleyici yaklaşımların önemi büyüktür. Havası temiz ortamda istirahat, yeterli kalori ve sıvı alımının temini gerektiğinde ateş düşürücü ve ağrı kesici ilaçların alınması tavsiye edilir. Vitamin desteğinin faydası tartışılmalıdır. Komplikeyonsuz vakalarda antibiyotiklerin yeri yoktur. Bu ilaçların erken verilmesi ne hastalığın seyrini etiler ne de komplikasyonların önlenmesini sağlar. Bu sebeplerle antibiyotikler ikincil bakteriyel enfeksiyon durumları için rezerve edilmelidir. Son yıllarda bazı antiviral ajanların tedavi amacıyla denendikleri çeşitli deneysel ve klinik çalışmalarda sınırlı etkiler elde edilmiştir.

Hastalıktan korunma amacıyla influenza aşısı kullanılmaktadır. Ancak çok sayıda influenza virüsü hastalığa yol açtığından, aşının polivalan olması gerekmektedir. İnfluenza virüsünün salgın yapan tip ve varyantlarında değişme olmaktadır. Bu nedenle aşı üretilecek tipleri uygun seçmek gerekir. Bu amaçla WHO (Dünya Sağlık Teşkilatı) her yıl salgın görünen yerlerin ve tiplerin haritasını çıkartarak bu konuda yardımcı olmaktadır. Şüphesiz bir yıl önce görülen tiplerin ertesi yıl değişip değişmeyeceğinin bilinmesi mümkün değildir. Bundan dolayı sadece yüksek risk altında olan insan gruplarının aşılınması bazı ülkelerde tavsiye edilmekte ve uygulanmaktadır. Aşı ile ancak bir yıl bağışıklık sağlanabilmektedir. TDV

İSLÂM'DA İ'TİKADÎ MEZHEPLER VE AKAİD ESASLARI

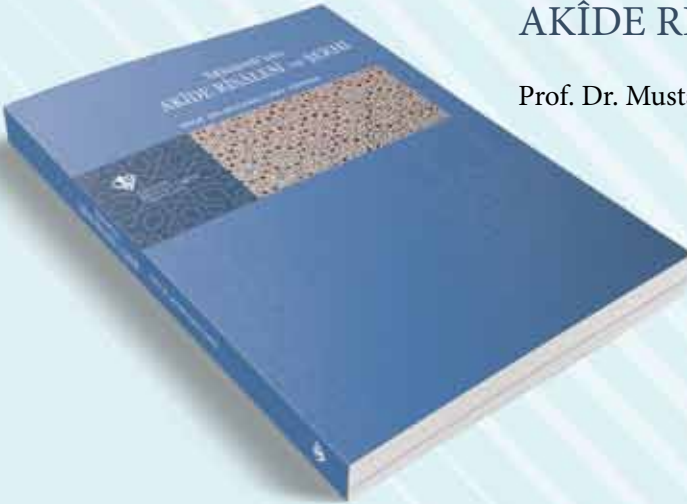
Prof. Dr. İrfan ABDÜLHAMİD

Tercüme : Prof. Dr. Mustafa Saim YEPREM

Mâtürîdî'nin AKÎDE RİSÂLESİ ve ŞERHİ

Prof. Dr. Mustafa Saim YEPREM

HABER

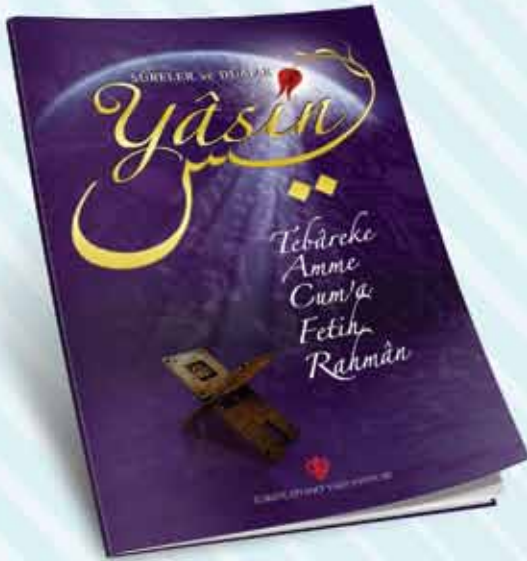
Vakfımız İLK SAY (İlim, Kültür, Sanat ve Yayın) Kurulu Başkanlığı'nda uzman olarak çalışan Hüseyin Arslan, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Siyaset ve Sosyal Bilimler Bilim Dalı'nda hazırladığı "**Dinî Gruplar ve Siyaset: Yeni Asya Grubu Örneği**" isimli doktora tezini 17 Şubat 2011 tarihinde savunmuş ve jüri üyelerinin oy birliğiyle doktor ünvanını almıştır.

Güncel Dinî Meseleler

Lütfi ŞENTÜRK - Seyfettin YAZICI

Bu kitap, son yıllarda çokça tartışılan bazı dini meseleleri açıklığa kavuşturmak ve bununla ilgili soruları cevaplandırmak amacıyla hazırlandı. Görüleceği üzere kitapta yer alan konular, yazarlar tarafından kaynaklarına müracaat edilerek etraflı bir şekilde incelenmiş ve böylece cevap bekleyen pek çok dini soru cevaplandırılmıştır. Değerli okuyucularımıza yararlı olacağını ümit ediyoruz.

KITAP İSTEME ADRESİ

TÜRKİYE DİYANET VAKFI YAYIN MATBAACILIK ve TİCARET İŞLETMESİ

Alinteri Bulvarı 1256. Sokak No: 11 Ostim - Yenimahalle / ANKARA

Tel : (0.312) 354 91 31 - Faks : (0.312) 354 91 32

www.diyagnetvakfiyayin.com.tr - bilgi@diyanetvakfiyayin.com.tr

2011

KUTLU DOĞUM HAFTASI

Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ
Diyanet İşleri Başkanı

İnsanlık Merhamet Üzerine Kurulu

Merhametini kaybeden insanlığını kaybeder...

14-20 Nisan 2011 tarihleri arasında kutlanacak olan Kutlu Doğum Haftası etkinliklerinin ana teması “Hz. Peygamber ve Merhamet Eğitimi” olarak belirlenmiştir. Zira tarih boyunca ortak insanî bir değer olarak kabul edilen merhametin, hayatın her alanından hatta dünyamızdan çekilmeye başladığını, bu kıymetli duygudan boşalan yeri, şiddet, öfke ve zorbalık gibi insanoğlunun ortak aklı tarafından asla tasvip edilmeyen olumsuz duyguların doldurduğunu görmek, üzücü olduğu kadar düşündürücü bir durumdur. Kültür, inanç, ırk ve coğrafya tanımsızın bütün dünya halklarını kasıp kavuran şiddet olgusu, bireyin bizzat kendisine uyguladığı fiziksel ve duygusal şiddetten başlayarak ikili ilişkilere sıçramakta, aile ve yakın çevre diyaloglarına uzanmakta, kurumların ve şehirlerin dokusuna işlemekte ve nihayet uluslararası ölçekte önemli bir sorun oluşturmaktadır. Bütün boyutlarıyla şiddete “dur” deme kararlılığı ancak bilinçli ve kapsamlı politikalarla hayata yansiyacak; atılacak adımların çıkış noktası ise “merhamet” olacaktır. Bu bağlamda “âlemlere rahmet olarak gönderildiği” bizzat Yüce Allah tarafından bildirilen bir Peygamber’in tebliğinde yer alan merhamet duygusu yeniden okunmayı, üzerinde düşünülmeyi ve şiddetin açtığı yaralara merhem olarak sunulmayı beklemektedir.

Bu itibarla hafta boyunca gerçekleştirilecek etkinliklerle, Hz. Peygamber’in şefkat ve merhametini anlatmak, merhameti bütün boyutlarıyla toplumumuzun gündemine taşımak, kişide ve toplumda merhamet duygusunu güçlendirebilmek, şefkati duygu dünyasından eylem boyutuna geçirebilmenin yollarını konuşmak, Hz. Peygamber’in izinde fiilî bir merhamet seferberliği başlatmak, merhameti hayatın her alanına dahil etmenin gereği ve imkanının tartışılması ve bu çerçevede yapılabilecekler zemin hazırlanması hedeflenmektedir.

Merhamet Peygamberi

➤ Allah (c.c) Kuran-ı Kerimde Buyuruyor ki:
Görmedin mi, Allah, yerdekileri ve denizde
onun emriyle akıp giden gemileri, sizin yararınıza
verdi ve izni olmadıkça, göğü yerin üstüne düşmekten
alı koyar. Şüphesiz Allah, insanlara karşı şefkatlidir,
çok merhametlidir

AYETİ KERİM (22/65)

